

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 7/366 | GODINA XXXV | CIJENA 10 KN

SRPANJ 2016.

KRUH NAŠ SVAGDANJI DAJ NAM DANAS!

Poštovani čitatelji,

stvarno se nadam da će i u ovo ljetno vrijeme naći koji trenutak vremena da uzmete u ruke i prelistate i ovaj ljetni broj Ldonje. Možda ćete pronaći koji trenutak vremena, iako ste upravo u ovom vremenu u najvećem poslu, a ako ste na zasluženom odmoru, sigurno će se naći malo volje da bi se pogledalo što se događa u našoj mjesnoj Crkvi i ovih ljetnih mjeseci. Odavnine se u nekim našim župama upravo u ovo vrijeme obilježavaju i slave zaštitnici, počevši od sv. Tome, sv. Benedikta, Gospe karmelske, sv. Jakova, sv. Joakima i Ane, pa i tijekom kolovoza u kojem dominira svetkovina Marijina Uznesenja. Svi nas ti blagdani podsjećaju da ni u ovim ljetnim mjesecima nismo prestali biti vjernici i kršćani, da smo pozvani i u radu i na odmoru biti svjedoci vjere u svom životu i u svom odnosu prema drugima, kao što su to bili oni koji su životom svjedočili svoju vjeru i ostavili nam svoj primjer. Upravo u tom promišljanju može nam pomoći i tekst Evandelja sv. Luke koje smo ovih dana čitali slaveći 16. nedjelju kroz godinu: sv. Luka

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak

Uredništvo:

Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac,
Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko
Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863,
ladonja@biskupija-porecko-pulsko.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema:

David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN

HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica:

Žetva

opisuje događaj kada je Isus došao u jedno selo u posjet sestrama Marti i Mariji. Kao što i priliči, Marta iskazuje gostoprivrštvom svoje poštovanje prema gostu i posluživanjem mu nastoji učiniti taj posjet što ljepšim i ugodnijim. Njezina sestra Maria u tom trenutku sluša Isusovu riječ, sigurno s velikim zanimanjem i pozornošću, nakon toga Marta reagira i govori Isusu da upozori Mariju neka joj pomogne u posluživanju. Isus, međutim, odgovara: "Marta, Marta, brineš se i uznemiruješ za mnogo, a jedno je potrebno, Marija je uistinu izabrala bolji dio koji joj se neće oduzeti." Kada malo bolje razmislimo o tome događaju, vidjet ćemo da pravo ima Marija koja je željela čuti Isusovu riječ. Taj trenutak i prigodu ne želi propustiti, tim više što ni Isusu na prvom mjestu nije udobnost ili potreba da ga se poslužuje. S druge strane, i Marta čini ono što smatra svojom dužnošću jer je Isus gost kojega treba primiti, poslužiti i učiniti sve da se u njihovoj kući osjeća dobrodošlim. Ipak treba primjetiti da Isus odgovara na Martin prigovor. I jedna i druga imaju pravo činiti ono što čine, ali u jednom trenutku Marta smatra da je ono što ona čini važno i nezamjenjivo, a ono što čini Marija, manje je bitno. Koliko smo se puta i mi, poštovani čitatelji, postavili upravo na taj način, važno je samo ono što ja činim,

samo je to vrijedno, a ono što drugi čine, nije ni vrijedno, ni važno, poglavito zbog toga Isus govori da je važnije baš ono što Marija čini u tom trenutku. Treba sukladno tom događaju reći da je i jedno i drugo potrebno. I Marta i Marija činile su ono što je potrebno. S jedne strane ne može se samo moliti i meditirati i ništa ne raditi jer bi sveti Pavao rekao: „Tko neće raditi, neka i ne jede“, ali i raditi i posluživati bez želje i volje da se čuje Božja riječ, ne bi bilo dobro. I mi se moramo zapitati: Događa li se i nama da u silnoj želji da svemu i svakome udovoljimo, zanemarimo Božju riječ, ne prepoznajemo ni samoga Isusa Krista, ponekad u našem domu ili na radnom mjestu? Stoga bi i ovih ljetnih dana vrijedno bilo razmislići o Isusovim riječima, jesmo li stvarno odabrali bolji dio, živimo li za vrednote koje će ostati i nakon sezone i ljeta? Evangelje sv. Luke prenosi Isusove riječi: „Blago onima koji riječ Božju zadrage u dobru i plemenitu srcu i donose rod u ustrajnosti.“ Stoga vjerujemo da čuvati Božju riječ u dobru i plemenitu srcu znači donositi pravi rod. Živjeti po Isusovoj riječi znači odabratи najbolji dio koji nam nitko i ništa ne može oduzeti. Poštovani čitatelji, svima vam želim puno dobrih plodova i ovih ljetnih dana.

MISA ZA DOMOVINU NA SREBRNI JUBILEJ HRVATSKE DRŽAVNOSTI

Nastaviti graditi Hrvatsku po mjeri zajedničkoga dobra

ZAGREB Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodio je prigodom proslave jubilarnoga, 25., Dana državnosti, euharistijsko slavlje za Domovinu u crkvi sv. Marka na zagrebačkom Gornjem gradu. Slavlju, na kojem je Kardinal u propovijedi posvijestio da »povijesni događaji devedesetih godina prošloga stoljeća označuju početak suvremene povijesti za hrvatski narod« te da su ti događaji »od presudne važnosti« i »prekretnica i novi početak za narod i domovinu Hrvatsku«, prisustvovao je državni vrh – predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Hrvatskoga sabora akademik Željko Reiner, predsjednik hrvatske Vlade Tihomir Orešković. I predstavnici izvršne i sudbene vlasti, kao i pripadnici hrvatske vojske i policije, hrvatski branitelji i predstavnici znanstvenih, obrazovnih i kulturnih institucija te brojni vjernici koji su slavlje mogli pratiti u izravnom radijskom i televizijskom prijenosu mogli su čuti poziv zagrebačkoga nadbiskupa da treba »čuvati, tumačiti i novim naraštajima prenositi spomen na te presudne događaje zadnjeg desetljeća dvadesetoga stoljeća«. »Na dvadeset petu obljetnicu hrvatske državnosti promatramo put iza nas i put koji je pred nama. Uvijek u svjetlu Božje prisutnosti. Pred sobom vidimo nove naraštaje, pitajući se što im ostavljamo i što im trebamo poručiti. Baština koju im prenosimo sadrži u sebi i tužaljke, ali one ne smiju prevladati. Našemu je naraštaju dano da prenosi slobodu, iznimna svjedočanstva ljubavi i neprocjenjivo blago temelja u istini« – poručio je kardinal Bozanić. U koncelebraciji su bili vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj Jure Bogdan, križevački vladika Nikola Kekić, generalni tajnik HBK-a mons. Enco Rodinis te nekoliko svećenika Zagrebačke nadbiskupije i domaći župnik mons. Franjo Prstec, koji je pozvao okupljene da mole hrvatsko nebo puno hrvatskih velikana, mučenika i branitelja koji su svoje živote položili za slobodu, vjeru i jezik, da prate narod svojim molitvama kod Boga. Na slavlju je pjevao oratorijski zbor crkve sv. Marka »Cantores sancti Marci« pod ravnateljem Jurice Petra Petrača i uz orguljsku pratnju Pavla Mašića. (Glas Koncila)

RELIGIOZNI GENIJALCI

Mozart! Tesla! Ružička! Penkala! Mala Terezija od Djeteta Isusa! Prva četvorica u nizu genijalci su s područja glazbe, fizike, kemije i mehanike. I peta je osoba genijalka! Religiozna genijalka. Od najranijeg djetinjstva pokazivala je nevjerljivo razumijevanje vjerskih stvari, duboku naklonost i unutarnju povezanost s Bogom, pravu ljubav prema Bogu kakvu imaju rijetki odrasli ljudi nakon mnogog kršćanskog meditiranja i velikog broja molitava. Ona je i danas predmet proučavanja vrhunskih teologa: njezina molitva, njezina razmišljanja, njezine prosudbe, njezine meditacije i kontemplacije, njezina bolest i njezina smrt. I ne samo ona. A, ovo sam zadnje čudom otkrio kad sam odlučio pisati to što čitate.

Zove se Antonietta Meo. Rođena je 15. 12. 1930., a umrla 3. 7. 1937. kao službenica Božja sa samo sedam godina. Već u drugoj godini izražava želju da postane časna sestra. Naravno da su to roditelji držali dječjom tlapnjom, ali u svjetlu kasnijih događaja, posebno za vrijeme kanonizacijskog procesa, istraživači herojskih kreposti ovoga djeteta sjetili su se činjenice da je Mala Terezija od Djeteta Isusa u toj dobi izrazila takvu želju. Već u trećoj godini Antonietta moli Isusa „radije umrijeti, negoli počiniti smrtni grijeh.“ Nije tu bilo riječi ni o kakvom insinuiranom pobožnjaštvu, nego radosno življrenom kršćanstvu na dječjoj razini oblikovanom pripovijestima i anegdotama iz života svete djece. U petoj godini pojavili su se prvi simptomi zločudnog raka na njezinoj nozi zbog čega joj je nogu amputirana. Zdravlje joj se ubrzano počelo pogoršavati pa je njezin župnik, poznavajući nevjerljivo duhovnu zrelost djeteta, odlučio malenoj podijeliti sve ostale sakramente inicijacije. Antonietti je bilo pet i pol godina

kada se spremala za ispunjavajući. U šestoj godini dopušteno joj je primiti sakrament svete potvrde. Antonietta je sama pisala dnevnik, a pred smrt je diktirala mami. Evo nekoliko izvadaka iz kojih svatko, dobre volje, može vidjeti „genijalnu dječju religioznost“:

26. 9. 1936.: *Dragi mali Isuse, pomozi mi i daj mi ovu milost, i povrati mi moju nogu ako ti hoćeš. Ako nećeš, neka bude volja tvoja. Isuse...nikada nemoj otići iz moga srca, uvijek ostani sa mnom.*

15. 10. 1936.: *Draga Gospice! Želim ti svako dobro. Ti koja si tako dobra! Ti si mama svijeta! Svi ljudi, dobrih i zločestih, pomozi mi dati zadovoljštinu za grijehje ljudi. Posebno onih vrlo zločestih. Isuse u hostiji, pozdravlja te i ljubi tvoja Antonietta. Laku noć, Isuse! Laku noć, Gospice!*

16. 10. 1936.: *Dragi mali Isuse, želim te jako ljubiti, znam da si jako dobar i da nema nikoga tako dobrog kao što si ti. Oh, mali Isuse! Želim ti svako dobro i više ne mogu čekati trenutak kad će te primiti. Znaš, dragi mali Isuse, da mi se škola jako svida!... Išla bih u nju i noću. Svida mi se jer učimo o tebi i učimo također vjeronauk da se pripravim na prvu pričest.*

25. 4. 1937.: *Dragi Euharistijski Isuse! Ja ti danas iznova predajem žrtvu svoje noge. Dragi Isuse, prije svega zahvaljujem ti što si dao da se primakao dan bliže Tebi i raju. Zahvaljujem ti što si mi dao snagu strpljivo podnosit križ. Zahvaljujem ti jer sam ove godine primila prvu pričest i ti si došao stanovaći u moje srce.*

2. 6. 1937.: *Dragi Raspeti Isuse! Zahvaljujem ti što si mi poslao ovu bolest jer je sredstvo za dolazak u raj. Dragi Isuse, reci Gospici da je jako volim i da s Njom zajedno želim stajati ispod Kalvarije jer ja želim biti tvoja žrtva ljubavi, Isuse.*

I, što s tim? Pa, pitam se ima li takve genijalne religiozne djece kod nas. Izgleda da ih ima, ili se nekom pričinja da ima ili ih netko umjetno stvara. Ili je nekakva druga „genijalnost“ posrijedi. Shvatio bih da se radi o nekoj teškoj situaciji kao kod Antoniette ili da djetetu koje je godinu mlađe od brata ili sestre prvočršćenika daš da ide ranije na prvu pričest kako bi bilo lakše roditeljima, ili da je neka druga jako teška situacija... Ili da je neko dijete toliko zaljubljeno u Isusa da inzistira na audijenciji kod samog pape, kao sveta Mala Terezija od Djeteta Isusa da bi maloljetna mogla stupiti u karmeličanski samostan... Ali kad netko pričasti prvoj pričesti dijete koje ide u školu, ali ne ide na školski vjeronauk (ali ide na izvanškolske aktivnosti!) i kad pričasti prvoj pričesti dijete koje ide u prvi razred osnovne škole! Tu se bez veze krše pravila: i općecrkvena, koja preporučuju da se redovito djecu prvoj pričesti pripušta u dobi primjerene uporabe razuma (od pape Pija X. to je 10 godina) i Hrvatske biskupske konferencije koja je odredila da djeca, da bi se pričastila sakramentima, trebaju ići redovito na školski vjeronauk. To je zakonski određeno ugovorom između Svetе Stolice i Republike Hrvatske. „Poštujte naša pravila.“ (Nisu ovo „misije“ u Njemačkoj, Francuskoj, Švicarskoj, Americi..., ovo je Hrvatska!) I zaista ne znam koliko se dotičnoj djeci stvarno pomoglo u vjerskom rastu, a koliko, naprotiv, našteto njima samima, drugoj djeci, sljedećim generacijama i djece i roditelja koji će sigurno na temelju ovih poteza inzistirati na nekim „svojim“ pravima. Bilo bi pošteno dobro promisliti kako će pri svemu tome proći vjeroučitelji i drugi župnici, koji neće „biti tako dobri i tako velikodušni“.

SIROMAŠTVO

Siromaštvo je naša stvarnost i zahvaća društvo na više razina, nije jednoznačno, nije jednostavno protumačivo, složenih je korijena. Siromaštvo može, primjerice, biti posljedica lijenosti. No, siromaštvo je najčešće posljedica nepravde, pri čemu jedna osoba uzima za sebe ono što po pravdi pripada drugome. Zato je siromaštvo – skandal, sablazan. Siromaštvo i bijeda poniženje su za čovjeka: zato što siromaštvo znači oskudijevanje u temeljnim stvarima za život, bez kojih se ne može dostojanstveno živjeti. No unatoč tome, iako je fizički život ugrožen zbog oskudice hrane, pokrova, zaštite, siromaštvo nerijetko rađa biserima.

„Siromaštvo i ljubav prema mudrosti, uvijek idu zajedno: siromaštvo je pošteno, posjeduje malo, ponajmanje posjeduje pravid, jednostavnih je manira, dobrodušno u savjetovanju, ne potiče na oholost, ne razara jer nije razuzdano, ne čini nikoga bestijalnim...“ Ova idilična slika siromaštva kao suputnice filozofije izašla je iz pera antičkog rimskog pjesnika Apuleja. A potvrđuje ju poslovica izašla iz iskustva naroda: bogatstvo i znanje ne žive zajedno. No, je li to baš tako? Znači li siromaštvo

uvijek i plemenitost? Može li čovjek u očaju i beznađu oskudice, dok promatra svoje bližnje u nemoći, bijedi i jadu – razmišljati o mudrosti i uzvišenosti siromaštva?

Što siromasi kažu o siromaštву?

Roberto Benigni sa zlatnim je Oscarom u ruci rekao kako su mu roditelji podarili najdragocjeniji dar – siromaštvo. To znači da ne može zamisliti sebe, svoj životni i umjetnički put bez svojih jednostavnih i poniznih korijena. Sveti Franjo kontemplirao je siromaštvo kao autentični oblik življenja Evandželja, nadahnjujući se Isusovim siromaštвом. Madonna Povertà, siromaštvo je za Franju bilo Gospoda Siromaštvo, nadahnуće i životna suputnica, kojoj je obećao vjernost i ljubav. Paradoks je dragocjenosti siromaštva najbolje izražen u evandeoskom tekstu o siromašnoj udovici. Isus tumači: siromašna udovica, dok baca dva najsitnija novčića u hramsku riznicu, daje više nego svi bogataši zajedno. Jer, bogataši su ubacujući velike svote uvijek davali od svojega viška, darivali su novac koji njima nije bio potreban. Ona je, pak, u ta dva novčića dala sve što je imala, dala je sebe, tekst doslovno kaže „cijeli život svoj.“

Oni su ubacivali novac, ona je ubacila svoj život. Tako se nekako može opisati i razliku u životu između bogatih i siromašnih. Bogati se bave novcem i stvarima, a siromašni životom. Ponekad, zapravo prečesto, život siromašnih postaje životarenje te su na težak i okrutan način prepušteni na milost i nemilost onima koji imaju više. Ali i tada, u svojoj nemoći i ranjivosti, ljudi koji imaju malo, istovremeno imaju i milost i jasnoću: jako dobro vide s kim imaju posla. Jer nitko vas neće tako dobro procijeniti kao osoba koja ne posjeduje ništa. U očima siromaha ogleda se istina našeg društva. U očima bespomoćnih vidi se tko smo i što smo, ali i više od toga –Bukowski je rekao i to: „Samo siromašni poznaju smisao života, bogati mogu samo pogadati.“

I za kraj dodajmo još riječi Majke Terezе: „Mnogi ljudi govore o siromasima, no rijetki su oni koji sa siromasima razgovaraju.“ I eto načina i puta za ispravljanje nepravde i iskorjenjivanje okrutnog oblika siromaštva i bijede. Ono se neće iskorijeniti samo darivanjem novca, već jedino ako drugomu darujemo sebe, poput udovice iz Evandželja.

Pitanje granice: OBVEZUJE LI KORUPCIJA

Arbitražni sud za rješavanje sporova između Slovenije i Hrvatske nastaviti će s radom unatoč tome što je Slovenija prekršila temeljne odrednice o neovisnosti toga suda. Očito je pokušala, preko svojih vodećih političara, utjecati na odluku suda, prejudicirati presudu ili, najkraće rečeno, korupcijom i podmićivanjem navesti sudce da odluče onako kako Sloveniji odgovara. Nakon blamaže europskog pravosuđa kada je oslobođilo notornog zločinca Vojislava Šešelja, to je još jedan očit dokaz o neobjektivnosti, nedoraslosti i nesposobnosti europskog pravnog sustava koji na taj način svakom prosječnom Euroljaninu dokazuje i pokazuje da se radi o sustavu koji je samo produžena ruka politike i raznih lobija, podložan korupciji, utjecajima izvana. Ukratko, radi se o sustavu koji ne zasljuje povjerenje i ukazuje na to da nema smisla u bilo kakvom sporu uteći se nekakvom arbitražnom sudu.

Nikad naučena lekcija

To smo, doduše, znali i prije. Dovoljno smo iskustva stekli u nadmetanjima s Haškim tribunalom. Također smo znali da su slovenski političari skloni igrati „prljave“ igre, „mešetariti“ iza leđa. Ili nam nije bila dovoljna lekcija iz vremena pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji i bojkotu našeg pristupa od strane Slovenije jer je htjela na silu ostvariti prava koja nikada nije imala? S jedne strane, imali smo politiku koja ne preza ni pred čim samo da bi zadovoljila svoje apetite, sve do prisvajanja tuđih teritorija i mora. Nedavno su, naime, mediji objavili nedvosmislenе snimke o nedopuštenoj komunikaciji tadašnjeg slovenskog arbitra Jernea Sekoleca s dužnosnicom slovenskog Ministarstva vanjskih poslova Simonom Drenikom. S druge pak strane imali smo naivne političare koji su „padali“ na neke zagrljaje sa slovenskim političarima i dvolične izraze prijateljstva

prigodom sastanaka u nekakvim idiličnim zaseocima. Radi ulaska u Europsku uniju pristali smo na arbitražni sporazum! Kakav absurd, imajući u vidu da se samo nakon nekoliko godina drugi natječu za izlazak iz Unije!

Moć velikih

»Sud drži da je Slovenija, kontaktirajući sa svojim arbitrom, prekršila odredbe sporazuma, no, ta kršenja nisu takva da bi opravdala izlazak Hrvatske iz sporazuma, niti utječu na sposobnost suda da u sadašnjem sastavu neovisno i nepristrano donese odluku«, tvrdi arbitražni sud. Sud, dakle, samoga sebe smatra neovisnim i objektivnim u vlastitim prosudbama, nakon što je jedan od sudaca uhvaćen na djelu kada se, suprotno propisima, dogovarao oko buduće presude. To mi sliči kao da ubojica potajno pregovara sa sudcem koji treba presuditi o ubojstvu, dogovaraju se oko strategije, eventualno oslobađajuće presude, i onda taj isti sudac javno sebe proglašava neovisnim i objektivnim. Ako tako razmišlja europsko pravosuđe, zar se moramo čuditi ako demokracije s ozbiljnim političarima na čelu razmišljaju o tome čemu uopće sudjelovati u takvim i sličnim nakaradnim predstavama. Naravno da o tome neće razmišljati velike članice Unije jer taj isti arbitražni sud ne bi ni došao na pomisao izaći u javnost s takvim nebuloznim izjavama da se radilo o arbitraži koju su zahtjevale, npr. Njemačka, Francuska ili Britanija.

Korupcija ne obvezuje

Hrvatska je postupila razumno kada se povukla iz arbitražnog sporazuma. Tu je odluku jednoglasno potvrdio Hrvatski sabor. Hrvatska predsjednica Kolinda Grabar Kitarović ponovila je za posjeta Sloveniji kako arbitražni postupak i eventualnu presudu smatra »nepovratno kompromitiranim«.

Hrvatska Vlada, pak, kaže da Hrvatsku ne obvezuju odluke arbitražnog suda za granicu sa Slovenijom koji je odlukom o nastavku arbitraže propustio vratiti povjerenje u svoj rad i arbitražno pravosuđe. Bez obzira što Ljubljana sada likuje nad nastavkom rada suda, jer je očito već uspjela „uređiti“ i dogоворiti kakva će biti presuda, bez obzira što se i Europska unija oglašava kako bi odluka suda trebala obvezivati obje strane, hrvatske vodeće institucije vlasti moraju se držati svojih principa. Vjerujem da će ih ogromna većina u hrvatskom narodu u tome podržati. Odluke jednog suda u kojemu sjede ljudi koji su, čak i samo potencijalno, podložni korupciji ne zasljuju da budu ispoštovane. Pitanje granice za nas u Istri nije samo političko pitanje. Ono sa sobom nosi duboka gospodarska i socijalna i gospodarska pitanja za sve ljudе koji na ovom poluotoku žive od mora. Sada, kada je Europska unija u sebi podijeljena i dezorientirana, krajnje je vrijeme da Hrvatska dokaže kako zna brinuti o sebi, svojim strateškim interesima, teritoriju i ljudima. To je ključni problem sadašnje hrvatske politike, bez obzira koje ona boje bila, ali i problem za svakoga kome je boljšak ljudi na ovim prostorima apsolutni prioritet, a tu ubrajam i Crkvu. Na svojoj strani imamo povijesne činjenice, nemoralnost i neetičnost europskog pravosuđa, veliku većinu ljudi u Hrvatskoj koji ne prihvataju nikakve trule kompromise oko onoga što je naše. Ako tu povijesnu priliku ne iskoristimo, sami ćemo biti krivi što će drugi prisvajati našu zemlju i more, i još se kasnije dičiti da su to učinili na pravedan način, temeljem „objektivne“ i „nepristrane“ odluke jednog europskog sudišta.

Proslavljenja svetkovina sv. Tome apostola

Nakon dugo su vremena u pulskoj prvostolnici na javno štovanje ponovno bile izložene relikvije sv. Tome apostola.

PULA U nedjelju 3. srpnja svetkovina sv. Tome apostola, zaštitnika Pule i Pulskih biskupija, u pulskoj je prvostolnici proslavljena svečanim koncelebriranim misnim slavlјem pod predsjedanjem porečkog i pulskog ordinarija mons. Dražena Kutleše. Koncelebrirali su kanonici pulskog Stolnog kaptola sv. Tome apostola, generalni vikar mons. Vilim Grbac te dekan i svećenici Pulskih biskupija. Biskup je na početku prigodne homilije okupljenim vjernicima ukazao na činjenicu kako je sv. Toma apostol blizak današnjem vremenu budući da je sve želio znati egzaktno, imati provjerene dokaze kako bi mogao utemeljiti svoju vjeru. Sv. Toma iz svog obiteljskog okruženja odlučuje se slijediti Isusa. Možda se, vođen svojom naravi, više puta i zapitao ima li uopće smisla ići za

tim čovjekom ili je to sve samo prijevara, no on je ipak odlučio slijediti Isusa i tri je godine proveo s njim i ostalim apostolima. Iz Evanđelja i Djela apostolskih iščitavamo kako se nije posebno isticao, niti ga je Isus, kao primjerice Petra, posebno prekoravao. Toma je slijedio Isusa jer je u njemu video ideal koji treba slijediti. No, događa se Veliki tjedan. Ti nam događaji odaju nekoliko važnih činjenica o sv. Tomi te očituju dvije njegove vrline i dvije mane. Toma je bio velik pesimist i ta ga je narav odvlačila od Isusa do te mjere da je u sve sumnja. Očitovanje tog njegovog pesimizma osobito je vidljivo kada on, nakon događaja Velikog tjedna, odlazi od apostola. Tu njegovu posve ljudsku karakteristiku svatko od nas može barem ponekad prepoznati u svome životu, svatko je od nas zasigurno ponekad poželio otići, pobjeći iz nekih životnih okolnosti, uvjeren da je sve propalo. No, postoje i dvije Tomine vrline

koje su posebno izražene i u čemu bi nam trebao biti uzor, naglasio je Propovjednik.

Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!

Prvo, Toma je bezgranično iskren, ne pretvara se. Posve iskreno priznaje i izražava svoju nemogućnost da vjeruje dok se u nešto naočigled ne uvjeri. Toma je iskreno priznao svoju nevjeru, no i iskreno je tražio vidljiv razlog za vjerovanje. Isus je nagradio Tomino iskreno traženje i objavio mu se, a ujedno je time izrekao i poticaj svim budućim generacijama vjernika: „Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!“ Druga velika Tomina vrlina koja bi nam trebala biti uzor jest njegova odanost. Kada se uvjerio, u potpunosti je prihvatio Isusa i izrekao je to jasnim riječima punim uvjerenja: „Gospodin moj i Bog moj!“ U tom je trenutku Toma prihvatio Krista ne samo kao čovjeka nego kao Boga i Gospodina. Toma je čovjek koji traži, ispituje, muči se, sumnja, ne vjeruje, traga, ali koji kad je našao, upoznao,

iskusio, onda to prihvata potpuno, bez zadrške, svim svojim bićem, svim umom svojim, svim srcem svojim. Pouka je ovo svima nama. Mi se možemo mučiti i puno učiti, ali kad već jednom otkrijemo, onda prihvatićemo potpuno, naglasio je Propovjednik. Primjer sv. Tome, njegovi stavovi, riječi i ono što o njemu donosi Sveti pismo, daju nam savršen odgovor na pitanje kako doći do vjere, i u današnjem svijetu, u kojem su Tomini prvotni stavovi 'nevjere i propitkivanja' nadasve prisutni. Prvi korak koji svatko može učiniti jest spremnost da se otvoriti Bogu. Tko želi vjerovati, mora se otvoriti Bogu, naglasio je mons. Kutleša. No, da bismo povjerovali, moramo stvoriti odluku jer odluka je ta koja mijenja život. A potrebno je k tomu imati na umu da se do vjere najbolje dolazi u zajednici vjernika, zaključio je Biskup. Prije završnog blagoslova katedralni župnik vlč. Rikard Lekaj izrekao je zahvale predslavitelju, koncelebrantima te svima onima koji su na bilo koji način doprinijeli organizaciji proslave svetkovine. Ujedno je najavio i ofer, nakon završnog blagoslova, mogućnost pojedinačnog štovanja relikvija sv. Tome apostola te izrazio zahvalnost dobročiniteljima koji su omogućili restauriranje relikvijara. Misno je slavlje animirao Katedralni zbor pod dirigentskim vodstvom Elene Roce. Proslavi svetkovine sv. Tome,

apostola, prethodila je trodnevница koja je ove godine bila obilježena lijepim glazbenim sadržajima. Prvoga dana trodnevnice misno slavlje predvodio je vlč. Bernard Jurjević, župnik Barbana, a misno je slavlje animirao barbanski zbor. Drugoga dana misno slavlje predvodio je vlč. Blaž Bošnjaković, župnik Župe Gospe Fatimske u Podlabinu, a nakon misnog slavlja pulska

grupa Oton, kao dar vjernicima grada Pule prigodom svetkovine sv. Tome, održala je slavljenički koncert predstavivši se nizom uspješnica suvremene duhovne glazbe. Trećega je dana misno slavlje predvodio fra Bojan Rizvan, župni vikar pulske Župe sv. Antuna Padovanskog, a nakon mise koncertno se predstavio Zbor Svetišta Majke Božje Trsatske. (G. Krizman)

ŽIVOTNA PRIČA DUGA 100 GODINA

100-godišnjakinja iz sela Škropeti – Antica Nina Cvitko

„Ni sama ne veren da imam sto lit“, rekla je naša mama, svekrva, nona, pranona, teta NINA, rođena davne 1916. godine kao šesto od ukupno devetoro djece (3 brata i 6 sestara) iz obitelji pok. Marine i Antona Sinčića iz sela Škropeti, koja je ovih dana proslavila svoj 100. rođendan.

Djetinjstvo

Djetinjstvo je provodila u mnogobrojnoj obitelji na ondašnji način života koji je u današnje vrijeme skoro nezamisliv. Osnovnu školu pohađala je u Motovunskim Novakima (starije generacije sjećaju se nekadašnje škole u Novakima koja više desetljeća više nije u funkciji). U školu udaljenu tri kilometra, kao i ostala djeca toga vremena, pješačila je u veselu društvu svojih tadašnjih vršnjaka iz sela Škropeti. Čovjek bi se danas pitao kako je bilo nositi školsku torbu kilometrima na dječjim ramenima, ali odgovor nije tako težak kao što su to današnje torbe jer tada školske torbe nisu postojale. Nina i ostali školarci imali su jedan udžbenik za čitanje, jednu bilježnicu za pisanje koju su nazivali „pisanka“ i jednu bilježnicu za računanje, takozvanu računicu. Veći je problem, međutim, pred-

stavljal jezična barijera. Naime, u školi ma je zbog tadašnjih društveno-političkih okolnosti i teritorijalne pripadnosti službeni jezik bio talijanski, pa su tako učitelji svu komunikaciju sa školskom djeecom vodili na talijanskom jeziku, što je za domaće stanovništvo središnje Istre, gdje se go-

vorio hrvatski u čakavskom dijalektu, bio problem. Teško je bilo sporazumijevanje, ali nekako su uspijevali.

„Društvo Srca Isusova“

Okolnosti iz početka dvadesetog stoljeća u Škropetima, iz naše nonice izazvali su rečenicu: „Kad san bila mala, malo dobrega san pasala!“ Bogu hvala, danas je sve bolje kaže naša stogodišnja nonica.

Vjera u Boga bila je osnovna nit vodilja i naslijedjeni dar koji su njihovi roditelji usadili svojoj mnogobrojnoj djeci. Uvijek su poštivali sve vjerske blagdane, svake nedjelje svi su obvezno bili na svetoj misi (na koju su kroz šumu po poljskim putovima pješačili 3 km u Motovunske Novake – po kiši, suncu, ledu, buri ...) i isto tako navečer opet drugi *dir* na Večernju. Nitko nije ni pomiclao da je teško. U župi naše nonice u vrijeme njenih mладенаčkih dana župnikovao je velečasni Ivan Pavić, kojeg se teta Nina uvijek rado sjeća jer je na nju i sve tadašnje generacije ostavio dubok trag. U župi je djelovala ženska vjerska zajednica za mlade devojke pod imenom „Društvo Srca Isusova“;

Svake prve nedjelje u mjesecu velečasni Pavić predvodio je Zajednicu mlađih devojaka okupljajući ih u molitvi, poduča-

vajući ih o vjerskim, životnim i moralnim vrijednostima na katehezama, uz obveznu mjesecnu isповјед i svetu pričest. Sve su članice zajednice Društva Srca Isusova nosele oko vrata Škapular.

Brzo odrastanje i prva radna iskustva daleko od kuće

Mladenački dani brzo su prolazili, pa je naša teta Nina, kao i mnogi današnji mlađi, već s 18 godina krenula u svoje prvo

aktivno radno iskustvo, odlazeći u daleki talijanski gradić smješten u regiji Lombardija nedaleko Milana – Broni. Tamo je u ulozi kućne pomoćnice jednoj obitelji podrijetlom iz Istre ostala osam mjeseci. Talijanski zrak i klima nisu je oduševili. Čežnja za Domovinom vraća je opet u njen voljeni kraj te nakon toga odlazi na rad u istoj ulozi domaćoj obitelji u Pulu i tu ostaje tri godine. Istovremeno malo bolje upoznaje svoga dotadašnjeg sumještana Jobeta s kojim uskoro zasniva svoju obitelj.

66 godina braka

Sa svoje 23 godine, 1941. godine, udaje se za Jobeta Cvitka s kojim ima šestero djece, 4 sina i 2 kćeri (Anton, Vladimir, Ana, pok. Bernardica, pok. Irenko i najmlađi Milivoj). U kući je falilo svega, neimaština je kucala na vrata i samo jaka vjera održala ih je zajedno punih 66 godina. Suprug Jobe preminuo je u 91. godini života prije deset godina. Iz brakova djece tete Nine i Jobeta rađa se 11 unuka, a iz njihovih brakova 12 praprunuka. Naša teta Nina živi u obitelji

najmlađeg sina Milivoja gdje u okruženju obiteljskog doma ima punu njegu i skrb svih svojih ukućana. Tijekom duga života, kad je bio koji slobodan trenutak, pa tako i sada, uvijek je voljela pročitati dobru vjersku i drugu poučnu literaturu, pogledati koju TV seriju, kako bi ona rekla „ŠERIJU“, voljela se našaliti i uvijek je voljela biti u dobru društvu.

Misa zahvalnica

Stoti, troznamenkasti, rođendan, iako djeluje puno, jako je brzo došao, pa ni naša nonica sama ne vjeruje da ima sto *lit*. U čast i hvalu dragom Bogu za dar duga života, stoti rođendan naše drage nonice NINE obilježen je misom zahvalnicom u utorak 5. srpnja 2016. u crkvi bl. Alojzija Stepinca u Škopetima. Svetu misu na kojoj je sudjelovala i teta Nina, uz rođbinu, prijatelje i mještane predvodio je nećak tete Nine, župnik župe Motovunski Novaki velečasni Rudi Koraca. Rođendansku je čestitku osobno teti Nini izrazio i nećak velečasni Marčelo Lakošeljac. Nakon mise svi su zajedno ostali u kratku druženju i čestitanju ispred crkve, a kasnije je u obiteljskom ozračju rođendan obilježen feštom uže rodbine i prijatelja.

I mi joj od srca uime uredništva Lado-
nje čestitamo 100. rođendan i neka je prati
Božji blagoslov!

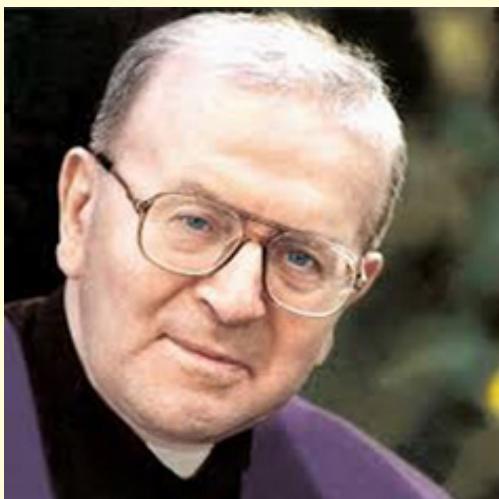
SUSRET BRAČNIH PAROVA 19. lipnja 2016. g. kod Sv. Lucije

Dana 19. lipnja 2016. g. u Župi sv. Lucije na Pazinskom polju u popodnevnim je satima održan susret obitelji na kojem se okupila lijepa grupa obitelji iz naše biskupije. Susretu su prisustvovali generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, predstojnik Ureda za obitelj preč. Milivoj Koren, vlc. Drago Petrović, vlc. Josip Peteh, župnik domaćin vlc. Željko Zec, naša časna Petra Milotić te poseban gost, voditelj bračnih vikenda iz Krčke biskupije preč. Anton Zec. Susret je započeo euharistijskim slavlјem, a u prigodnoj homiliji mons. Grbac istaknuo je kako je brak osnova našeg društva, gdje su muž i žena okosnica svega važnoga. Nitko i nikakva zajednica, pa tako ni jedna crkvena zajednica, ne smiju biti važniji od bračnog partnera u braku i ni na koji način odvajati bračni par, već im pomoći da se brak održi čvrstim i jakim u jedinstvu jednoga s drugim i s Bogom. Kako bi se to jedinstvo održalo, potrebna je svakidašnja molitva, ali ne u obliku monologa, već u dijalogu s Bogom u kojem ćemo slušati što nam On poručuje preko bračnog partnera, djece i bližnjih kako bismo živjeli život onako kako priliči kršćanskem braku i na taj način opravdali svoje poslanje pred samim sobom i Bogom. Iako nas Bog treba i računa na nas kakvi smo sada, u ovom trenutku, trebali bismo slušati i prepoznati što nam On poručuje preko drugih, bez obzira jesu li to hvale ili kritike. Svaka promjena na dobro polazi od nas samih i našeg pogleda na svijet jer svaki je svetac imao svoju prošlost, a svaki grešnik ima svoju budućnost. Nadovezao se na pročitano Evandelje koje nam govori da zaogrнемo Krista što znači da budemo spremni na dobru promjenu koju ćemo postići kad prepustimo da On bude središte našeg života i kad On bude naš Put, Istina i Život, što sigurno nije lako u ovo doba kada je sve podređeno trendu, a živjeti kršćanstvo danas nije u modi. Nakon slavlja, Tomislav Vurušić, dipl. teolog i odgojitelj u Kući milosrđa Majmajola, održao je prezentaciju „Očinstvo i majčinstvo – dva lica roditeljstva“ gdje je iznio važnost uloge oca i uloge majke u odgoju djeteta. To je zapravo uvod u tematiku i problematiku koja će nas pratiti iduće dvije godine u programiranju BISKUPIJSKOG OBITELJSKOG DANA (po svim biskupijama Hrvatske) i na putu za 3. Nacionalni susret obitelji koji je predviđen 2018. g. u Solinu. Iza svega stoji *Obiteljsko vijeće HBK-a za život i obitelj*. Usljedio je zabavni dio gdje su djeca iz Župe sv. Lucije, pod vodstvom Mirjane Ferenčić, imala svoje recitatorske i scenske nastupe, a dječji zbor Mali od Sv. Jurja, pod vodstvom Vesne Drndić, otpjevo je nekoliko duhovnih pjesama. Na kraju ove pastoralne godine dobro je došlo ovo lijepo druženje, koje podržava obiteljski štimung među nama u perspektivi promicanja povezanosti među obiteljima u našoj biskupiji. I naše će *Vijeće za pastoral obitelji i novu evangelizaciju* učiti iz tih okupljanja kako bi ih promicalo, obogatilo i proširilo. Ovaj skromni, ali ovih godina najljepši obiteljski susret, daj, Bože, da postane proročki, tj. da ga vidimo kao mladu klicu koju treba njegovati i odnjegovati da se ojača i izraste u blagoslovjen Biskupijski obiteljski dan u svibnju iduće godine. Valja da i mi pastiri prepoznamo obitelji u našim župama i odgovorimo na zajednički poziv kako nam je već predlagao sv. Ivan Pavao II., papa emeritus Benedikt XVI. i aktualni papa Franjo. Povjerujmo da ćemo učiniti svaki svoj dio, mi po svetom redu, a vi obitelji, po crkvenosti sakramenta ženidbe pa neće uzmanjkati Božji blagoslov. Zahvaljujući dobrim ljudima i organizatorima, svi su se okrijepili hranom i pićem u zelenom parku oko crkve sv. Lucije, a večer je dočekana uz razgovore, smijeh i pjesmu. (Mirjana i Nataša iz sv. Lucije i M. Koren, svećenik)

1216. obljetnica dolaska sarkofaga sv. Eufemije u Rovinj

Usrijedu 13. srpnja, u Rovinju, u crkvici sv. Križa obilježena je 1216. obljetnica dolaska sarkofaga sv. Eufemije na rovinjsku obalu. Misno je slavlje predvodio rovinjski župnik, generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, u suslavljisu sa župnim vikarom Carolom Homiejaom. Crkvica sv. Križa nalazi se neposredno iznad točke na obali starogradske jezgre gdje je prema predaji pristao sarkofag. Na toj su se jutarnjoj misi okupili brojni župljani, štovatelji sv. Eufemije. Predslavitelj je u prigodnoj homiliji istaknuo važnost sv. Eufemije za Rovinj tijekom minulih stoljeća te veličinu njezina svjedočanstva vjere na kojem se tijekom vremena nadahnjuju generacije vjernika ovoga kraja. Legenda kaže da su u ranu zoru 13. srpnja 800. godine crkvena zvona uzbudeno zazvonila. Građani su se sjurili prema moru. Morem je poput kamene lađe doplovio mramorni sarkofag. Zadivljeni su Rovinjci volovskim i konjskim zapregama pokušavali kamenu grobnicu odvuci u grad, ali uzalud. Nisu pomogli ni snažni mišići ni dosjetljivost ljudska, pomogao je tek Bog na djelu. Svetica se ukazala tek malom dječaku rekavši mu: „Ja sam Eufemija Kalcedonska koja svojom krvlju zaručih Isusa. Ti ćes izvući kamenu korabiju svojim tijelom.“ I doista: pred zapanjenim je pukom dječak upregnuo svoje slabašne junice i odvukao sarkofag od obale do crkve na vrhu gradskog brijege. Tamo ga otvorile i ugledaše nepomično tijelo prelijepo djevojke. Krajnje se nalazio svitak pergamente na kojem je pisalo: *Hoc est corpus Euphemiae Sancte!* Ovo je tijelo svete Eufemije, djevice mučenice iz Kalcedona rođene za nebo 16. rujna godine Gospodnje 304. Čudesno, pripoviješću o svetoj Eufemiji i danas, više od 1200 godina nakon njezina nastanka počinje svaka priča o Rovinju. Od tada, generacije i generacije žitelja Rovinja s ljubavlju časte svoju nebesku zaštitnicu, a njezino svjedočanstvo vjere nadahnjuje generacije vjernika toga kraja. Upravo stoga, na njezin dan, 16. rujna, Rovinj postaje najveće susretište vjernika iz svih dijelova Porečke i Pulskе biskupije. (Tiskovni ured PPB, TZ Rovinj)

90. obljetnica rođenja p. Daniela Hekića

U srijedu 22. lipnja u selu Gluščići svečanim misnim slavljem obilježena je 90. obljetnica rođenja p. Daniela Hekića, franjevca koji je više desetljeća proveo nepokretan u bolničkoj postelji, bio veoma tražen isповједnik i duhovnik te je preminuo na glasu svetosti.

GLUŠČIĆI Misno slavlje u dvorištu rodne kuće p. Daniela predvodio je supetarski župnik Euzebije Knežević, pavlin u suslavlju sa svojim subratom iz supetarskog pavlinskog samostana p. Czeslawom Bielenom. Proslavi obljetnice prethodila je dvodnevna duhovna priprava koju su Supetarci i vjernici okolnih župa pohodili u velikom broju, a koja bi, napolnenju je na početku mise Predvoditelj, trebala postati tradicija. U prigodnoj homiliji Predvoditelj je napomenuo kako i p. Daniel, upravo poput velikih svetaca, iako je za života bio veoma poznat i tražen, nije želio da ga se časti. Iznijevši ukratko osnovne podatke životopisa p. Daniela Propovjednik je istaknuo kako je samo tri godine nakon svećeničkog ređenja koje je bilo u Veneciji 1952., nakon jedne šetnje s mlađima iz župe gdje je bio na službi, osjetio prve tegobe multiplex skleroze koja se počela razvijati. Pohodivši razna lječilišta susretao je mnoge lječnike i mnoge bolesnike te je među njima mnoge doveo k Bogu. Unatoč naizgled posve neproductivnom životu p. Daniel bio je stablo koje je donijelo obilat rod, plodove njegovih molitava zasigurno i mi danas uživamo u milostima koje je njegova usrdna patnička molitva izmolila. Lako je ljubiti, pomagati

dok to ništa ne košta, ali tek ljubav koja svaki dan prihvata križ ima elemente Kristove ljubavi. Upravo je p. Daniel trpeći ljubio, naglasio je Propovjednik. To je ono što nas najviše privlači kod Božjih ugodnika – požrtvovnost, zato ih častimo. Svaka se velika ljubav rađa iz боли, poput rođenja djeteta, a plod je novi život, neprocjenjiva vrijednost. Tek kada umremo znat ćemo koje nam je sve milosti p. Daniel isprosio, no već se sada ispunjavaju njegove molitve time što rijeka hodočasnika dolazi u njegovu crkvu moliti za njegov zagovor kod Boga. Naime, pojasnio je Propovjednik, tijelo p. Daniela preneseno je 18. ožujka ove godine sa samostanskog groblja u kapelu gdje se nalazi u bijelu sarkofagu. U tijeku je proces za njegovu beatifikaciju. Život p. Danijela izvrstan je primjer kako je ljudski život dragocjen u svim njegovim fazama i trebalo bi biti opomena onima koji eutanaziraju, naglasio je Propovjednik. Molimo se zagovoru p. Daniela da nam Bog da snage da prihvaćamo svoje križeve, a njega da Crkva što prije uzdigne na čast oltara. Već nekoliko godina, svake korizmene nedjele, u selu Gluščići – na području župe Sveti Petar u Šumi, održava se Križni put „Stopama o. Danijela Hekića“. Križni se put održava duž 4 kilometra duge staze od rodne kuće o. Daniela do mjesta Veli brig, poljskim putovima između oranica i vinograda, kojima je kao dječak prolazio o. Daniel. Ideju je prvotno pokrenuo 2009. godine pavlin o. Alen Kiš, a nastavili su je svi redovnici koji su se nakon toga izmjenjivali u supetarskom pavlinskom samostanu. Godine 2011. definitivno je određena staza i postavljena su raspela koja označavaju postaje te se od tada Križni

put održava redovito svake korizmene nedjele. Zaključne molitve mole se kod velikog zavjetnog križa, nedaleko mjesta Ježenj, postavljenog jubilarne 1900. godine. Rodnu kuću o. Daniela, sagradenu 1721. te zalaganjem rodbine i prijatelja 2001. temeljito obnovljenu, u prigodi zlatnog svećeničkog jubileja o. Daniela, 7. travnja 2002. obitelj je poklonila Župi Sv. Petra u Šumi, nazavavši je „Betanija“ – dom molitve i duhovnog kršćanskog izgrađivanja.

O Danielu Hekiću

Daniel Hekić rođen je 22. lipnja 1926. od oca Franje i majke Andele, koji su imali devetero djece. Godine 1945. stupio je u novicijat u franjevačkom samostanu u Veneciji, za svećenika je zaređen 1952. godine, ali mlađu misu zbog političkih prilika nije slavio u rodnom Svetom Petru u Šumi. Aktivan je bio svega tri godine: u Veroni (1952. – 1953.), Trstu (1953. – 1954.), Trevisu i Cittadelli (1954. – 1955.). U Trevisu se suočio sa svojom bolešću. No, to ga nije sprječilo da ostane blizak ljudima i ubrzo je postao traženi isповједnik i duhovnik. Godine 1981. seli u franjevačku Kuću Presvetog Srca u mjestu Saccolongo. K njemu se slijevaju rijeke hodočasnika, on ih prima, tješi, blagoslivlja, isповijeda, lijeći duševne rane. I kada, tijekom vremena, slijedom napredovanja svoje bolesti više ne može ni govoriti, ljudi nastavljaju dolaziti jer osjećaju ohrabrenje od same njegove prisutnosti, a on, onako bespomoćan u svojoj patnji, poput Krista na križu, upravo po tom životnom svjedočanstvu, najsnažnije ljudima donosi Krista. Preminuo je na glasu svetosti 26. rujna 2009. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Usubotu 28. svibnja 2016. god. ostanjen je hodočasnički izlet aktivne vjeronaučne djece Župa sv. Jurja iz Starog Pazina i sv. Lucije na Pazinskom polju zajedno sa župnikom vlč. Željkom Zecom i voditeljicama. To je svojevrsna nagrada djeci za aktivno sudjelovanje u liturgijskim slavlјima, priredbama, humanitarnim akcijama i ostalim aktivnostima tijekom cijele pastoralne godine.

Veselo raspoloženje u autobusu do Zagreba dodatno je potaknuto kvizovima u kojima su djeca pokazala zavidno znanje iz vjeronauka. Posebno su se natjecala djeca nižih razreda, a posebno viših.

Stigavši u Zagreb započeli smo svoj duhovni rast u najstarijem Marijanskom svetištu u Hrvatskoj u Svetištu Majke Božje u Remetama. Nakon misnog slavlja koje je predvodio naš župnik vlč. Zec, domaćin o. Marko Maglić govorio nam je o Svetištu gdje najstariji tragovi sežu u 1319. godinu kad je Karlo Robert sagradio pavlinima novu kamenu crkvu sa samostanom. Tijekom stoljeća dograđivani su samostan i crkva, a bilo je i većih udaraca sudsbine, kao što su velik požar, osmanlijsko pustoshenje, pljačkanje i ubijanje te u više navrata poštast kuge.

„Otišla je meni zvoniti!“

Primjerice 1610. god. samostan je poharala kuga te su pavlini umirali jedan za drugim. Svima je zvonio zvonar. On je posljednji obolio i kad je vidio da mu se bliži kraj,

zabrinuo se tko će njemu zvoniti. U jednom je trenutku opazio da na oltaru nema kipa Majke Božje. Prema samostanskim ljetopisima rekao je: „Otišla je meni zvoniti.“ Taj potresni događaj pripisuje se čudu i kao odjek je toga s desne strane oltara obješeno zvono. U velikom potresu 1880. god. crkva je pretrpjela znatna oštećenja, ali kip Majke Božje Remetske čudom je spašen. Ispod pjevališta najznačajniji hrvatski barokni freskoslikar, pavlin Ivan Ranger, u razdoblju od 1745. do 1748. god. oslikao je pedeset devet prizora čudesa Remetske Gospe, koje je umjetnik izabrao iz crkvenih knjiga sa zahvalama. To su čudesa iz prijašnjih i sadašnjih vremena koja se događaju u ovoj crkvi te je po njima Svetište poznato. Danas Svetište i samostan vode oci karmelićani kojih trenutno ima trideset pet. Nakon što su nas ljubazni domaćini okrijepili sokom i grickalicama, hodočasnici smo put nastavili prema Mirogoju, gdje smo se pomolili na grobu našeg prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana. Potom smo se uputili u priestolnicu vjere i kulture hrvatskog naroda, u zagrebačku katedralu. Tu smo u tiskini razgledali to veliko umjetničko zdanje te se s posebnim poštovanjem pomolili kod groba našeg mučenika i blaženika Alojzija Stepinca. Nakon toga slijedio je zabavni dio izleta, posjet Muzeju iluzija, gdje smo razgledavajući preko 70 eksponata holograma, ilustracija i optičkih iluzija doživjeli posebno vizualno iskustvo. Na kraju smo u

Cinestaru pogledali film „Knjiga o džungli“ koji govori o ljubavi, prijateljstvu i odarosti, a prikazan je u 4D verziji što nas je dodatno zainteresiralo i posebno dojnilo. Nakon tako zanimljivog i duhovno bogatog dana uputili smo se sretni svojim kućama zahvalni najprije Bogu, zatim roditeljima i svima koji su nam pomogli u realizaciji ovog izleta. Putom kući u autobusu je održana i tombola gdje su svi dobili nagrade, a imali smo i proslavu jednog rođendana kad je slavljenica Ema za 10. rođendan sve počastila slatkisima. Djeca su svoje raspoloženje očitovala pjesmom koja nije posustajala do Pazina. Treba napomenuti da su i za ovaj izlet najviše zaslужna vjeronaučna djeca Župe sv. Lucije i članovi zbora „Mali od sv. Jurja“. Naime, oni su izrađivali božićne čestitke u origami tehnići te paketiće za Cvjetnicu s porukom, križićem od palmina lišća i poklončićem, za što se najviše pobrinula voditeljica Nataša Ladavac. Spomenuti su se uradci unovčili te je tako podmiren trošak za autobus. A od otpadnog papira koji su marljivo cijele godine sakupljala djeca Sv. Lucije plaćene su za sve ulaznice u Muzej iluzija. Još smo jednom došli do zaključka da život teče tamo gdje imamo hrabrosti biti originalni, iskopati svoje talente i iznutra se obogatiti životom. Vjerujemo da će i ova naša djeca iskoristiti svoje talente, kojima su očito nadarenii, na ponos svojih roditelja i na čast Bogu. (Mirjana Ferencić)

Župno hodočašće

Tragom prošlosti za hod prema budućnosti

PIĆAN Dva autobusa puna hodočasnika krenula su u rano ujutro 18. lipnja 2016. iz Pićna prema *Svetoj gori* kod Nove Gorice. Po dolasku slijedila je sv. mise i predaje simboličkih darova, izražena je želja za nazočnošću nekoga iz područja nekadašnje Pićanske biskupije na velikoj proslavi 300. obljetnice krunjenja Svetogorske Kraljice. Bit će to početkom lipnja 2017. Inače je, 6. lipnja 1717., Juraj Franjo Saverio Marotti, pićanski biskup, okrunio sliku Majke Božje Svetogorske Kraljice. To je bilo drugo krunjenje takve vrste izvan Italije, nakon Trsata. Iste godine najesen bio je okrunjen lik Majke Božje Čenstohovske u Poljskoj. Svetište na Svetoj gori sagrađeno je 1544. Majka Božja prikazala se Uršuli Ferligoj 1539. i zaželjela da joj ljudi na Skalnici podignu kuću u kojoj će moliti milost. Crkva je doživjela mnoga rušenja i obnavljanja. Car Josip II. prodao ju je na dražbi. Nakon nekoliko godina opet je vraćena istoj svrsi, kako to govori ugravirani natpis: OPET STOJIM NA ISTOM MJESTU. U Prvom

svjetskom ratu bila je do temelja porušena. U današnjem je obliku podignuta 1928. U Drugom svjetskom ratu opet je prijetilo razaranje jer je tu bila njemačka promatračnica.

Nakon Sv. gore Gradišća nam je bilo drugo odredište. Tu je bilo novo sjedište za tri ukinute biskupije: Goričku, Tršćansku i Pićansku, dok se granice biskupija ne usklade s državnim granicama. To je trajalo samo nekoliko godina. Nanovo su osnovane Gradiškogorička nadbiskupija i Tršćanska biskupija, kojoj je pripojeno područje Pićanske biskupije.

Potom smo posjetili Akvileju, vrlo velik rimski grad, danas uglavnom pod zemljom. U Akvileji je bio značajan patrijarhat (patrijaršija), nekad i sa sedamnaest sufraganskih biskupija i nadbiskupija, uključivši i istarske. Danas još stoji veličanstvena bazilika s podnim mozaicima, freskama, krstionicom, paganskom crkvom i mnogim iskopinama. Prava je to škrinja sjećanja i tradicije, svjedočanstvo jezika arhitekture i umjetnosti u različitim epohama povijesti. Danas je to brojčano malo mjesto s 3493 stanovnika (2011). Nakon riječi i pjesme na ulazu, pomno smo razgledali unutrašnjost bazilike. U njoj je svaki po-

sjetitelj „kao u svojoj kući“. Majka Božja u apsidi s osjećajem ljubavi drži Isusa koji je rekao: *Ja sam put, istina i život.* Mjesto je to koje poziva i obogaćuje duh i razum.

Znatižljno, ali i s mnogim upitnicima, nastavili smo put prema četvrtom odredištu, nama koji obitavamo na području nekadašnje Pićanske biskupije, mjestu posebno zanimljivom. *Grado*, danas grad s preko osam tisuća žitelja, turističko mjesto s bogatim ponudama, nazvano Sunčani Otok. U rimsko se doba zvao „AD AQUAE GRADATAE“, luka od koje se plovilo do desetak km udaljene Akvileje. Provalle barbara s istoka i malarija nagonile su stanovništvo na češća preseljavanja, pa i mijenjanje sjedišta patrijarha i biskupa. Uputili smo se zajedno prema najznačajnijem spomeniku Grada, crkvi sv. Eufemije, katedrale s kraja V. stoljeća. U njoj smo malo odahnuli, pomolili se i zapjevali upijajući njenu monumentalnost. U maloj prostoriji, desno od prezبiterija, čuva se nadgrobna ploča biskupa Marcijana, koji je živio kao biskup 44 godine, od toga 40 godina „peregrinus est pro causa fidae“ (kao putnik radi pitanja vjere).

Upitna je istovjetnost toga biskupa s istoimenim biskupom, sudionikom pokra-

jinskog sabora u Gradu 579. g. kao „episcopus sanctae ecclesiae Patenatis“ (biskup svete pićanske Crkve). To nam je bilo zanimljivo vidjeti i pročitati, iako ćemo pravu i punu istinu povjesničara, vjerojatno, trebati sačekati još koju godinu u vremenu, a možda i u vječnosti. Bilo kako bilo, dobro je pamtitи godinu 579. kao godinu prvog pisanoг spomena biskupa svete pićanske Crkve.

Peta hodočasnička postaja bila nam je u talijanskom nacionalnom svetištu Marije Majke i Kraljice, smještenom nad Trstom, Monte Grisa. Monumentalnost i jake idejne poruke tu ispunjavaju hodočasnika. Čuvari Svetišta vrlo su nas ljubazno dočekali i stručno upoznali sa sadržajem i današnjim pastoralnim značenjem. Biskup tršćansko-koparski Antonio Santin (rodom iz Rovinja) u kritičnom se povijesnom trenutku za opstanak Trsta, zavjetovao da će izgraditi crkvu u čast Majke Božje ako Trst bude spašen (1948.). Papa sv. Ivan XXIII. određuje 1959. naziv Svetišta: „MARIJA MAJKA I KRALJICA“. Gradnja je trajala od 1963. do 1965., a blagoslovljena je i posvećena 1966. Ovo je svetište pohodio i papa sv. Ivan Pavao Drugi 1. svibnja 1992.

Treba zabilježiti još nešto neplanirano, ali duboko ljudsko i kršćansko, ganutljivo, srdačno i iskreno, prijateljsko i nezaboravno. Kod obitelji Gržinić, bivših Pićanaca koji žive blizu navedenog nacionalnog svetišta, bili smo primljeni i ugošćeni, bez pretjerivanja, „kao svati“. Bave se proizvodnjom vina i ugostiteljstvom. Uz nas 96 hodočasnika, pozvali su još neke bivše Pićance koji žive u blizini. Među njima bio je i prof. Lorenzo Rovis koji je još kao dijete napustio Pićan (Kunici). Za stolom je održao i opsežnu povijesnu riječ. Podijeljene su i primljene uspomene. Najjača uspomena bit će doživljaj širine njihova srca. Stil i sklad te obitelji s petro braće podsjeća na život prvih kršćana koji su živjeli kao jedno srce i

jedna duša i sve im bijaše zajedničko. Pjesma i riječi izmamili su suze radosnice i nostalgijske. Bogatstvo duha i njegov izraz nešto je neusporedivo. Hvala domaćinima na iskazanom gostoprимstvu i ljubavlji! Hvala i svima ostalima za prijateljski susret na ovom hodočašću! Hvala svim hodočasnicima za bogat doživljaj zajedništva. Hvala svima koji su osmisili i mnogo uložili da hodočašće bude doista lijepo, netko je dodao, i najljepše do sada. Svakako dar koji obogaćuje i ispunja život. (Antun Kurelović, žpk.)

Krizmanici i ministranti hodočastili na Skradski Vrh

Krizmanici i ministranti iz Marčane, Loborike, Hreljića, Filipane, Barbana, Sutivanca i Sv. Mateja – Cera hodočastili su u četvrtak 16. lipnja u Skrad i na Skradski Vrh kod Ravne Gore. Uz vodstvo vlč. Carlosa Fonseca i vlč. Bernarda Jurjevića 58 hodočasnika propješačilo je 15 km dugu planinarsku stazu, izmolivši pobožnosti Krunice i Križnog puta. U kapeli Uznesenja Marijina, na 1050 m nadmorske visine hodočasnici su slavili misu koju je predvodio vlč. Jurjević. Križni put predvodio je vlč. Fonseca. Nakon misnog slavlja na vrhu se zaigralo i nogomet. Hodočasnici su bili prezadovoljni, uz ostalo i činjenicom što su jedan dan proveli daleko od uobičajena okruženja, daleko od računala i televizora, i što su mogli uživati u potpunoj uronjenosti u prirodu. U organizaciji i realizaciji tog jednodnevnog putovanja za 52 djece dragocjena je bila pomoć dvaju bračnih parova iz Marčane, iskusnih planinara. To lijepo duhovno iskustvo u prirodi, s objedom na otvorenom, popraćeno je lijepim vremenom tako da je doživljaj bio zaista za pamćenje. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Proslava blagdana sv. Ivana Krstitelja

Ove je godine blagdan Rođenja sv. Ivana Krstitelja, u petak 24. lipnja, u njemu posvećenoj pulskoj župi, obilježen bogatim raznovrsnim programom tijekom trodnevnice koja je prethodila blagdanu. Misno slavlje na sam blagdan predvodio je vlč. Joško Listeš, župnik pulske Župe Krista Spasitelja u naselju Veli Vrh.

PULA Vlč. Listeš svečano misno slavlje predvodio je u koncelebraciji s ocima franjevcima iz tog pulskog samostana te nekoliko pulskih svećenika. Predvoditelj je na početku prigodne homilije spomenuo kako je Ivan najpopularnije kršćansko ime te da postoji čak 220 svetaca toga imena. U nastavku se osvrnuo na okolnosti rođenja sv. Ivana Krstitelja, pojasnivši društveni status njegovih roditelja, Elizabete i Zaharije, koji je bio iz roda Aaronova, Mojsijeva brata. Zaharijinom je reakcijom na anđelovo ukazanje kada mu je tijekom obavljanja službe u hramu rekao da će on i Elizabeta, unatoč poodmakloj dobi, dobiti dijete, Propovjednik ukazao na temeljno nepovjerenje prema Božjoj svemogućnosti, čak i među onima koji formalno vode korektan vjernički život. U ulozi Ivanovih roditelja naglašena je važnost uloge roditelja u moralnoj formaciji budućih naraštaja. Od brojnih poticaja koje nam upućuje lik sv. Ivana Krstitelja, Propovjednik je stavio naglasak na iskrenost, pojasnivši i korijen te latinske riječi, *sine cero*, što se odnosi na mramor bez pukotina i voska kojim su trgovci u povijesti prikrivali te pukotine. Ivan poziva na obraćenje kako bismo zalječili duboke pukotine na srcu koje nastaju kada nedostaje ljubavi u odnosu prema drugima. Toga je dana ta crkva, u skladu s odredbama izvanredne jubilejske Godine milosrđa, bila oprosna crkva. Po završetku misnog slavlja ispred crkve je bio priređen *agape* za sve okupljene, što je u toj župi tradicija.

Trodnevница uoči blagdana sv. Ivana Krstitelja

Prvoga dana misno je slavlje predvodio p. Jeronim Vujić u suslavljisu sa župnikom i gvardijanom p. Đurom Hontićem. Sv. Ivan Krstitelj i njegove poruke jednako su snažni i aktualni i danas, iste te napomene i preporuke mogu jednako tako biti upućene i čovjeku današnjeg vremena: i danas ima prijevare, ravnodušnosti, licemjerja, nasilja, baš kao i u ono doba. Ivanove su riječi Božja poruka Istine i Pravde i on je savršen

uzor kako tu poruku treba iznositi hrabro, a ne plašljivo „savijajući se kao trska koju vjetar ljujla“, istaknuo je p. Jeronim. Po završetku misnog slavlja, u dvorani ispod crkve uslijedilo je predstavljanje Hrvatske zajednice bračnih susreta. Nakon uvodnog pozdrava p. Đure Hontića Zajednicu su ukratko predstavili koordinatori istarske podružnice supružnici Jasna i Marin Krapac, uz sudjelovanje Vesne i Davora Terzića. Ukratko je iznesen blagotvorni učinak Bračnih vikenda i drugih oblika obiteljskog pastoralra na bračni život. Drugog dana trodnevnice misno slavlje predvodio je p. Vladimir Vidović, a suslavili su p. Jeronim Vujić te župnik i gvardijan p. Đuro Hontić. P. Vladimir u prigodnoj je homiliji, u kontekstu govora o sv. Ivanu Krstitelju kao posljednjem proroku, svrnuo pozornost na pitanje tko je pravi prorok. Pravi prorok, upravo poput Ivana, poziva ljude na promjenu stila života, na obraćenje, vodi ih k Bogu. Sv. Ivan je u dosljednosti tome platio glavom. Lažni proroci, naprotiv, vode ljude u propast, navezuju ljude na sebe. Isus nas upozorava da se čuvamo tih „grabežljivih vukova u ovčjem odijelu“. Nakon misnog slavlja uslijedilo je klanjanje koje su prigodnim promišljanjima nadahnutim riječima sv. Franje Asiškog i sv. Ivana Krstitelja, predvodili članovi FSR iz te župe. Trećeg je dana trodnevnice misno slavlje također predvodio p. Vladimir Vidović. Nakon misnog slavlja uslijedila je teološka tribina na temu „Razmatranje Papina poziva na Godinu milosrđa“. Uvod u tribinu bio je kratak dramsko-scenski prikaz prispolobode o milosrdnom ocu, koji su izveli župljeni na oduševljenje publike. Predavanje s brojnim zanimljivim i izuzetno razumljivo razrađenim temama izrekao je p. Đuro Hontić, a nakon predavanja pitanja vjernika bila su

povod za pojašnjenje detalja iz šireg konteksta promišljanja pape Franje.

Oprosna crkva

Na sam blagdan, u petak 24. lipnja, vlč. Joško Listeš svečano misno slavlje predvodio je u koncelebraciji s ocima franjevcima iz tog pulskog samostana te nekoliko pulskih svećenika. Vlč. Listeš je na početku prigodne homilije spomenuo kako je Ivan najpopularnije kršćansko ime te da postoji čak 220 svetaca s tim imenom. U nastavku se osvrnuo na okolnosti rođenja sv. Ivana Krstitelja, pojasnivši društveni status njegovih roditelja, Elizabete i Zaharije, koji je bio iz roda Aaronovog, Mojsijevog brata. Kroz Zaharijinu reakciju na anđelovo ukazanje kada mu je tijekom obavljanja službe u hramu rekao da će on i Elizabeta, unatoč poodmakloj dobi, dobiti dijete, propovjednik je ukazao na temeljno nepovjerenje prema Božjoj svemogućnosti, čak i među onima koji formalno vode korektan vjernički život. Kroz ulogu Ivanovih roditelja naglašena je važnost uloge roditelja u moralnoj formaciji budućih naraštaja. Od brojnih poticaja koje nam upućuje lik sv. Ivana Krstitelja, propovjednik je stavio naglasak na iskrenost, pojasnivši i korijen te latinske riječi, *sine cero*, što se odnosi na mramor bez pukotina i voska kojim su trgovci u povijesti prikrivali te pukotine. Ivan poziva na obraćenje kako bi zalječili duboke pukotine na srcu koje nastaju kada nedostaje ljubavi u odnosu prema drugima. Toga je dana ta crkva, u skladu s odredbama Izvanredne jubilejske Godine milosrđa bila oprosna crkva. Po završetku misnog slavlja ispred crkve je bio priređen agape za sve okupljene, što je u toj župi tradicija. (Gordana Krizman)

Koncert grupe Oton sv. Tomi apostolu u čast

PULA Drugog dana trodnevnice uoči svetkovine sv. Tome apostola, u petak 1. srpnja misno slavlje u pulskoj prvostolnici predvodio je vlč. Blaž Bošnjaković, župnik Župe Gospe Fatimske u Podlabinu. Nakon misnog slavlja uslijedio je slavljenički koncert pulske grupe Oton. Vlč. Bošnjaković misno je slavlje predvodio u zajedništvu s kanonikom pokorničarom pulskog Stolnog kaptola sv. Tome apostola preč. Željkom Staverom i župnim vikarom katedralne župe vlč. Marcinom Madejom. Vlč. Bošnjaković u prigodnoj je homiliji izrekao nadahnuto promišljanje o mučenicima kao svjedocima vjere, naglasivši najvažnije odlike mučeništva koje, istaknuo je Propovjednik, dolazi samo kao Božji dar. U mučenicima se očituje Božja ljubav do kraja. Kao primjer vjernosti Božjoj riječi do kraja, do same žrtve života, Propovjednik je naveo primjer Maksimilijana Kolbea i

Thomasa Moorea. Grupa Oton tijekom jednosatnog koncerta izvela je 11 pjesama duhovne glazbe, od kojih su neke obrade poznatih svjetskih uspješnica iz tog žanra. Brojna publika mlade je pjevače nagradila bogatim pljeskom, a ti su mlađi ljudi, među kojima ima i akademskih glazbenika, pokazali da glazbena scena Porečke i Pulskog biskupije itekako ima svijetlu budućnost. Grupa Oton, donedavno „Zbor mlađih sv. Franje“, preko dvanaest godina djeluje u crkvi sv. Franje u Puli animirajući večernju nedjeljnju sv. misu, sv. misu i euharistijsko klanjanje četvrtkom te duhovne obnove i razne događaje. Odgovarajući poticajima Duha htjeli su novim imenom odati počast bl. Otonu čiji zemni ostaci počivaju u bočnom oltaru te crkve i predstaviti se u novom ruhu za ovogodišnje prvo gostovanje na Uskrsfestu. „Bl. Oton bio je jedan od prvih učenika sv. Franje, živio je i

djelovao u Puli, baš u našoj crkvi sv. Franje gdje njegovi zemaljski ostatci prebivaju, metar od mjesta gdje svojim glasovima i instrumentima želimo hvaliti Boga“, stoji u predstavljanju grupe Oton.

Grupu Oton čine vokali: Manuela Hichri, Miriam Hichri, Alberto Stanić, Filipa Kajić, Stefani Radmanić Turčić, Andela Čurić, Mirjana Cvek Curić, Laura Udovičić, Josip Krajačić i Mihaela Tanković. Gitaru svira Emil Roznbeker, violinu Marina Kajić, violončelo Fabio Jurić, flautu Chiara Jurić. Klavir svira voditeljica grupe Ana Čuić Tanković. Za logistiku je zadužena Ivana Crnković, a duhovno vodstvo povjereno je fra Đuri Vuradinu, gvardijanu samostana sv. Franje Asiškog gdje je sjedište grupe. (G. K.)

20. obljetnica proslave Dana državnosti u Marčani

UMarčani, u Župi sv. Petra i Pavla, obilježena je 20. obljetnica proslave Dana državnosti. Misno slavlje predvodio je vlč. Jeronim Jokić u koncelebraciji s vlč. Blažom Bošnjakovićem i domaćim župnikom Hrojem Okadarom. Misno je slavlje obogatio župni zbor Gospe Fatimske iz Labina te su nakon mise pripremili prigodan program s duhovnim pjesmama i recitacijama na prepoznatljivu labinsku narječju. Za ovu 20. obljetnicu proslave Dana državnosti vlč. Jokić i vlč. Bošnjaković, zajedno s dijelom svojih župljana, hodočastili su pješice iz Labina do Marčane. Nakon misnog slavlja i prigodna programa već su tradicionalno bili domjenak i druženje koju su organizirali UHDDR Općine Marčana, u zajedništvu sa župljanima i dobročiniteljima. (RF)

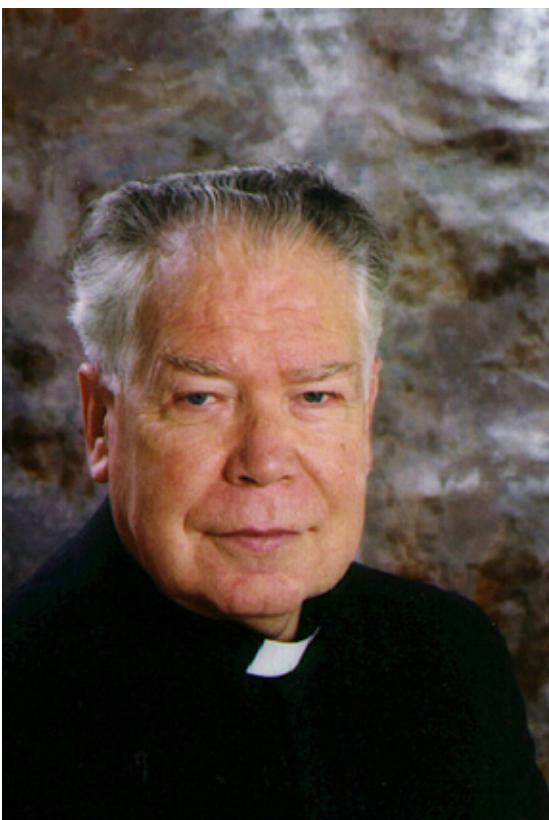
Zahvalna misa za studente pulskog sveučilišta

PULA U nedjelju, 12. lipnja, u pulskoj crkvi sv. Franje Asiškog održana je Zahvalna misa za studente Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Misno slavlje predvodio je fra Bojan Rizvan iz pulskog franjevačkog Samostana sv. Antuna Padovanskog u suslavljisu s gvardijanom domaćinom, fra Đurom Vuradinom, koji je ujedno i studentski kapelan. Pjevanje i sviranje animirali su članovi Vokalnog ansambla Muzičke akademije Sveučilišta Jurja Dobrile pod ravnateljem doc. mr. art. Sofije Cingula. Misi je nazočio i rektor pulskog sveučilišta prof. dr. sc. Alfio Barbieri. (L)

Mons. Marijan Bartolić

Mons. Marijan Bartolić, umirovljeni svećenik Porečke i Puliske biskupije, osnažen sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo 2. srpnja 2016. godine, u pulskoj bolnici, u 89. godini života i 65. godini svećeništva. Istaknuti član prezbiterija Porečke i Puliske biskupije, kapelan

Njegove Svetosti Ivana Pavla II., mons. Bartolić obnašao je mnoge značajne službe u životu istarske Crkve, gotovo dva desetljeća bio je generalni vikar Biskupije, uz dva ordinarija.

Mons. Marijan Bartolić rođen je u Karojobi 28. ožujka 1928. godine, od oca Ivana i Zore r. Mogorović, kao najmlađe, treće dijete u obitelji, nakon starijih sestara Vere i Marije. Osnovnu je školu pohađao u Karojobi, srednju u Poreču, Koparskom sjemeništu i Pazinu, gdje je ispit zrelosti položio 1947. Red prezbiterata, po rukama biskupa Dragutina Nežića, primio je u Puli 1951. godine, a mladu misu proslavio je u rodnoj Karojobi 19. kolovoza iste godine. Bogosloviju i filozofsko-teološki studij pohađao je u Rijeci, s prekidom za trajanja odsluženja vojnog roka u Tuzli. Nakon mlade mise, u rujnu 1951. biva imenovan župnikom Kanfanara i Barata, gdje ostaje do 1955. godine. Slijedi desetljeće župničke službe u Svetvinčentu i Juršićima. Od 1965. do 1974. vodi župe

Kaštelir i Labinci u Porečkom dekanatu, a 1974. biva premješten u Umaško-oprtaljski dekanat gdje upravlja župama Umag i Petrovija. Na tim ga je župama zateklo imenovanje generalnim vikarom, pa tako u prosincu 1984. započinje dva desetljeća službe s raznim zaduženjima pri Ordinarijatu u Poreču. Trinaest godina, od 1984. do 1997., bio je generalni vikar za trajanu biskupske službe mons. Antuna Bogetića te potom od 1998. do 2004. uz mons. Ivana Milovana. Godine 1985. imenovan je konzultorom pri Ordinarijatu, a od ožujka 2000. godine imao je udjela u kauzi za beatifikaciju sluge Božjeg Miroslava Bulešića obavljajući službu promicatelja pravde. Umirovljen je u rujnu 2004. razrješenjem sa službe generalnog vikara Biskupije. Nakon umirovljenja redovito je ispovijedao i pastoralno pomagao u porečkoj župi, na području koje je i živio. Naslijedio je biskupu Nežića u brizi za Biskupijski arhiv.

Monsinjorom kapelanom Njegove Svetosti Ivana Pavla II. imenovan je 19. rujna 1994. Govorio je talijanski, njemački i francuski jezik. Osim navedenog, posjedovao je i spisateljski dar, autor je više knjiga različitih tematika, upravo je mons. Bartolić napisao prvu objavljenu knjigu o bl. Miroslavu Bulešiću, naslova „Miroslav Bulešić sluga Božji“ koja je doživjela više izdanja. Napisao je 1991. i prvu knjigu na talijanskom jeziku o bl. Bulešiću naslova „Don Miro, un martire dell' Istria“.

U utorak 5. srpnja, na Gradskom groblju u Poreču, održana je sprovodna misa i pokop mons. Marijana Bartolića, umirovljenog svećenika Porečke i Puliske biskupije.

Misno slavlje, u koncelebraciji s četrdesetak svećenika, te uz nazočnost rodbine, prijatelja i brojnih vjernika iz svih dijelova Biskupije, predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, a sprovodni obred biskup u miru mons. Ivan Milovan. Mons. Kutleša prigodnu je homiliju započeo citatom iz Pavlove Poslanice Rimljanima: „Nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire“, stavivši tako, kroz prigodna promišljanja, pokojnikov život, u kontekst međusobne longitudinalne i transverzalne povezanosti ljudi. Ne može se čovjek odvojiti od svoje prošlosti, naglasio je mons.

Kutleša, i nastavio, on je, Božjom voljom i mudrošću, genetski zbir svojih pradjedovskih klica koje ga spletoše u neponovljivu pojavu. Naglasio je kako je pokojnik od svojih predaka naslijedio talente, od župnika vjerske čestice, od učitelja i profesora znanje, a on je sam, kao župnik i kasnije kao generalni vikar cijelog sebe i sve svoje darivao vjernicima u službama koje su mu bile povjerene. Nadalje, ne može se čovjek odijeliti od svoje sadašnjosti, čovjek svojim životom, gestama i ponašanjem utječe na druge ljude, bilo dobro, bilo loše. Mons. Bartolić je kao vjernik i kao svećenik bio utkan u suvremenu Crkvu u Istri, u koju je uložio svoje duševne talente, vjeru, nadu i ljubav. Ljubio je Crkvu u Istri i za nju trpio, dokaz tomu jesu i njegova djela o povijesti Crkve u Istri i bl. Miroslavu Bulešiću, a još je jači dokaz te ljubavi bio sav njegov časni život i svećeničko svjedočanstvo, naglasio je Biskup. Ne može se čovjek odvojiti ni od svoje budućnosti, nastavio je Propovjednik. Kao što roditelji svojoj djeci, a ona svojoj, prenose dah i Božji duh, tako se čovjek ne može izdvojiti iz protoka života za druge, u lancu postojanja. Strahota je grijeha što se njime pokreće zemaljski vlak grešna čovječanstva, i čovjek se ne može isključiti iz tog povjesnog i budućeg životnog vlaka, no isto tako čovjek se ne može odvojiti od Isusa Krista, sav se čovjekov život odvija pred Njegovim očima. U sadašnjem svijetu živimo u nevidljivoj nazočnosti Krista Isusa, a u budućem ćemo ga stanju gledati kako jest. Nijedno ljudsko biće nije otok, vezan je uz svoje bližnje i uz Krista vezama koje ni vrijeme ni vječnost ne mogu slomiti. Vlč. Marijane, mi Te, sa svim poštovanjem i zahvalnošću srca, ovom svetom misom i ovim sprovodnim obredom predajemo Ocu Nebeskomu kojemu si živio i umro. „Živimo li, dakle, ili umiremo – Gospodini smo“, zaključio je Biskup.

Mons. Vilim Grbac, generalni vikar Biskupije, pročitao je kratak pokojnikov životopis te se od pokojnika oprostio uime svećenika, redovnika i redovnica Porečke i Puliske biskupije. Posmrtni ostatci pokojnika sahranjeni su u svećeničku grobnicu koja pripada porečkom Prvostolnom kaptolu sv. Maura, gdje počivaju mnogi davni pastiri duša koji su svoje živote utkali u neka minula vremena slavne povijesti drevne Porečke biskupije.

Proslava bl. Marije Petković

Spomendan bl. Marije od Propetog Isusa Petković proslavljen je u subotu 9. srpnja svečanim misnim slavljem u pulskoj crkvi sv. Josipa. Misno je slavlje, u suslavljisu s domaćim župnikom vlc. Ivanom Prodanom, predvodio fra Bojan Rizvan, župni vikar pulske Župe sv. Antuna Padovanskog. Misi su, uz domaće župljane, nazočili i brojni štovatelji Blaženice. Na kraju misnoga slavlja, djeca iz vrtića „Marija Petković“, koji djeluje pri Župi Krista Spasitelja na Velom Vrhu, izvela su, pod vodstvom časnih sestara i odgajateljica, prigodan glazbeno-recitatorski program.

PULA Predvoditelj je misnog slavlja homiliju vrlo umješno, jednostavnim pristupom kroz dijalog, prilagodio najmlađoj publici, no ne zaboravivši pri tom i njihove roditelje te sve ostale odrasle. Isusov izlazak na put, kojim započinje evanđeoski ulomak, pokazatelj je prvotne čežnje Boga za čovjekom, a mi smo ti koji trebamo svoje srce raspoložiti za taj susret, kao što je to činila i bl. Marija Petković. Upitavši djecu kako se ide ususret osobi koju se voli, na što su oni odgovorili raširenilim ruku, Propovjednik je naglasio kako

bi kršćani trebali upravo tako živjeti život, raširenih ruku, slobodni od navezanosti posjedovanja i spremni prihvatići sve što im dolazi od Boga. Jer ako Bogu dadnemo naše malo, on od toga čini veliko i sveto. Blaženica je susrela Isusa u svome životu i nakon toga je krenula iz maloga Blata prema raznim krajevima svijeta kako bi donijela Božju ljubav napuštenoj djeci, ali i svima potrebitima. Nadalje, napomenuo je Propovjednik, kako je za dugačak put potrebno pripremiti i dosta odjeće apostol Pavao napominje i čime se zaodjenuti, što je potrebno imati na životnom putu, a to je nadasve milosrdno srce. Djeci je to pojasnio pozivom da nešto što imaju, podijele s drugom djecom koja nemaju, a odraslima je napomenuo kako je jedan od dragocjenijih načina iskazivanja milosrdna srca upravo dati, posvetiti djetetu ono što je danas često najdragocjenije, a najmanje ga imamo – svoje vrijeme. Ne dopustite da vam ukradu vrijeme zajedništva s vašom djecom, istaknuo je Propovjednik roditeljima te naglasio da milosrdno srce pokazujemo poniznošću i praštanjem u svakidašnjim međuljudskim odnosima. Ljubav se najsnažnije iskazuje upravo praštanjem jer drugome oprostiti i iskazati milosrđe znači svojim životom poručiti: „Još uvijek za tebe ima mjesta u mojoj životu“, pojasnio je Propovjednik.

Po završetku misnog slavlja djeca su pjesmom i recitacijama veoma srdačno pokazala plod svojih nastojanja i priprema za taj nastup, ali i poznavanje bl. Marije Petković. Svečanost je zaključena čašćenjem moći blažene Marije Petković koje se čuvaju u toj crkvi. Na kraju se, uime časnih sestara, prigodnim zahvalama obratila s. Marinka Piljić, jedna od triju časnih sestara koje vode pulski vrtić „Marija Petković“ na Velom Vrhu. Trenutno u pulskoj kući Družbe Kćeri Milosrđa djeluju s. Antonija Tijardović, s. Edita Zeko i s. Marinka Piljić koje se o djeci u vrtićkoj i jasličkoj skupini brinu zajedno s djvema odgajateljicama. Župa sv. Josipa na poseban način štuje blaženu Petković jer su sestre njezina reda, Družbe Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje, pri svom prvom dolasku u Istru, 1947., najprije živjele i djelovale upravo ovdje, u Župi sv. Josipa. Zbog te prvotne povezanosti, prilikom posvete nove župne crkve sv. Josipa, 2004. godine, u podnožje oltara položene su, uz moći sv. Maura i sv. Eleuterija, i moći blažene Marije od Propetog Isusa Petković. Časne sestre Družbe Kćeri Milosrđa koju je osnovala bl. Petković danas vode vrtić „Marija Petković“ pri Župi Krista Spasitelja u naselju Veli Vrh, no svake se godine o blagdanu utemeljiteljice, okupe, zajedno s brojnim njezinim štovateljima, na proslavu Blaženičina spomendana upravo u crkvi sv. Josipa. (G. K.)

NAROD JE UVIJEK U PRAVU, IAKO JE ČESTO U KRIVU

Ovaj je pomalo paradoksalan naslov ipak suštinski, teorijski, utemeljen i lako objašnjiv. U nastavku ču ovog komentara pokušati to pojasniti u nekoliko primjera «ponašanja naroda» iz naše suvremene političke prakse. To mi se čini važnim, tim više što nam se približava vrijeme kad ćemo uskoro, kao «birači –narod», opet glasovanjem izabirati nove saborske zastupnike. Oni će, većina, «poroditi» vladu, o čijim smo odlukama i radu jako ovisni.

Narod kao suveren državne zajednice

Još je u staro doba spoznato kako je u demokraciji, i u republikanskom ustroju države, sam narod, i od njega posredno ili neposredno izražena volja, vrhovni princip (*suveren*) po kome se ravna i upravlja politička zajednica, to jest država. U tom se kontekstu i danas korišten izričaj «*vox populi, vox Dei*» tumači kako glas (*volja*) naroda koji ima snagu božanskog (*vrhovnog*) glasa (*volje*). Iako nam se lako s time složiti, ipak se to načelo uglavnom ne uzima u obzir onda kad je riječ o pogrešnim i negativnim rezultatima neke politike ili vlade (npr. zadnje dvije hrvatske vlade). Malo je onih iz naroda, nas birača, koji će u takvim kriznim prigodama reći: «Mi smo tome krivi jer smo kriv(e)j izabrali.» Ili će biti samokritički prema narodu i reći: «Imamo političare koje smo zasluzili, i slične nama.» U velikoj se većini, i u narodu, ali i u medijima koji kreiraju javno mnjenje, čuje prosudba: «Za sve su krivi političari, oni gore.» To je najlakše «prodati», masi je prihvatljivo (mi smo jadni posve nevini), na tome se da zarađivati i time se može beskrajno manipulirati i politizirati. Osobno, o tome imam jedan kompleksniji, racionalniji i bitno drugačiji stav. Pojasnit ću. Volja naroda (većine) treba se i mora poštovati. Donosi li ta volja uvjek najbolja rješenja? Naravno da ne. Ona često proizvodi i loša rješenja jer mnoštvo, prije svega, nije dovoljno i suštinski informirano, skloni je osobnim emocijama i ideologijama, pogrešnom nasljeđu, strahu, ali i osobnom

kalkuliranju. Ta česta loša biračka rješenja, koja jako ovise o medijskoj i drugoj promidžbi, još dodatno pojačavaju «slabi političari». Njihova je svekolika radno-moralna kvaliteta i stručna kompetencija (od dolje, pa do vrha) često vrlo upitna, ponajprije zahvaljujući lošoj stranačkoj selekciji, sa moreklamiranju i obmanama, medijskom favoriziranjem, itd. Analizirajmo, u prilog gornjih teza, samo nekoliko hrvatskih izbornih ciklusa. Tobiče, narod je tražio i želio bolje, a u mnogočemu smo dobili lošija rješenja i lošije društvene rezultate. U zadnjih petnaestak, poglavito deset godina, Hrvatska nazaduje i u okviru europskog projekta. Zašto su nam se želje i izborna rješenja kretala u suprotnom smjeru? Pa i zbog mnogih političkih zabluda!

Što donose široki parlamentarizam i mnoštvo stranaka

Jedna od tih velikih hrvatskih zabluda jest to što je narod prihvatio tezu kako su jedino široki parlamentarizam (mnogo stranaka i aktera), neposredna demokracija (jako civilno društvo) i decentralizacija (jačanje lokalnih vlasti) preduvjet uspešna političkog, društvenog i gospodarskog razvoja države. To smo svojim glasovanjem i postigli, ali naš primjer pokazuje upravo suprotno kretanje. Mi smo politički destabilizirani (prva vlast koja nije izdržala cijeli mandat), gospodarski zaostajemo, nezaposlenost, iseljavanje, dug i zaduživanje progresivno rastu, društveno smo maksimalno konfliktni (čak i u sportu), itd. Izgradili smo nekontroliran politički i društveni sustav, zahvaljujući tome, gdje u mnogočemu vladaju anarhija (nema odgovornosti i respektiranja drugoga), vladaju korupcija i pogodovanje (pokriva jedan drugoga), gdje raste birokracija (svatko zapošjava svoje), ima sve manje rada i višak nerada (na radu se ne zarađuje), narod iseljava (koga briga), međunarodno smo beznačajni (veliki smo dužnici), a unutar nesložni. Samo bi predsjednički ili polupredsjednički sustav imao instrumente da zaustavi takvu sveopću političku, društvenu i gospodarsku eroziju, ali se to ipak ni u našim, narodnim glavama, zasad ne

uviđa, i tako se (nas) vozimo dalje, istim «razrovanim putem». Do havarije. Druga je velika zabluda opće favorizirana i politička krilatica: «Kako je loše kad u društvu postoje dva velika politička bloka (stranaka) i kako se u to trebaju umiješati još neki drugi akteri, obično reklamirani kao *trećeputaši*.» Zapravo, na dvostranačko-blokovskom sustavu funkcioniра gotovo sav moderni Zapad. Slijedom te prihvaćene zablude, u hrvatski se politički prostor kod svakih izbora ubacuje u političku arenu po nekoliko bilo egzotičnih pojedinaca, bilo usko interesnih skupina ili avanturičkih pokreta ili političkih satelita (koji pronalaze svoj politički planet, kako bi bili na životu), koji bez ikakve političke odgovornosti, a najčešće i trajnosti, unoše, nekvalitetu, političku smutnju u naš parlamentarni sustav, time što su protiv svih i svega, traže nemoguće i nerealno, sve dok se ne uhljebe ili se međusobno ne posvadaju i «rasture».

Loše, i uvjek isto, iskustvo

Od *trećeputaša* uglavnom nastaju *besputaši* i sidraši. Sjetimo se, u tom kontekstu, barem nekoliko tih «spasiteljskih» likova i strančica: «nezavisnog J. Kregara», «moralnog don Grubišića», obitelji Kerum, revolucionarnih Lesarovih laburista, grebatoških manjinaca, šleperskih HSU-ovaca, anarhističkog Živog zida, moralizatorskih mostovaca, kao i drugog «političkog sitniša», uključivo i nekoliko malih egoističnih regionalnih stranaka. Pogledajte, nitko od njih ni u čemu nije, i ne može, doprinijeti svehrvatskom političkom i upravljačkom razvoju, niti postoji ikakva njihova relacija odgovornosti prema narodu – biračima. Kakve god da jesu, i znamo da nisu bogzna što, ipak se djvema velikim strankama barem može uskrtati povjerenje, kazniti ih, i uzeti im vlast. Naravno, one jedino i mogu pokrenuti velike društvene promjene. To su i učinile u nekoliko stvari. Drugo je pitanje pomanjkanja unutarstranačke sposobnosti, kod obiju velikih stranaka, da se na vrh instaliraju najbolji i najkompetentniji kadrovi. Ta je transformacija nužna želimo li ostvariti uspješnu hrvatsku politiku i društveni razvoj.

KLUB HRVATSKIH POVRATNIKA IZ ISELJENIŠTVA „KRASNA ZEMLJO“ – PULA

KLUB „KRASNA ZEMLJO“ – PULA JEDINI KLUB HRVATSKIH POVRATNIKA IZ ISELJENIŠTVA U HRVATSKOJ

Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva „Krasna zemljo“ osnovan je 3. listopada 1999. u Dugoj Uvali kraj Pule. Inicijativu za osnivanje takvog kluba u Istarskoj županiji potakli su sve brojni hrvatski povratnici u Istru, koji su se obraćali uredu Hrvatske matice iseljenika u Puli, tražeći informacije i pomoći oko povrata i prilagodavanja u „novoj“ sredini. Pripreme za osnivanje Kluba, prikupljanje adresa i održavanje povremenih formalnih i neformalnih susreta, trajali su oko go-

dinu dana i rezultirali osnivanjem Kluba „Krasna zemljo“. Ime Kluba odabrano je po poznatoj pjesmi koju je napisao dr. Ivo Cukon, uglazbio Matko Brajša Rašan, koja je ujedno svečana pjesma Istarske županije, a čiji poznati stihovi mogu biti poticaj za naše iseljenike-povratnike:

Krasna zemljo, Istro mila, dome roda hrvatskog...

Od osnivanja Klub „Krasna zemljo“ održava međusobnu komunikaciju hrvatskih povratnika u Istru, obilježava važne događaje u Hrvatskoj, prati događanja u iseljeništvu i povremeno reagira zbog nedovoljnog uvažavanja iseljeničko-povratničke

problematike. U svojim programima često je surađivao s pulskom podružnicom Hrvatske matice iseljenika, gdje je, uz Odluku Poglavarstva Grada Pule i Suglasnost sjedišta HMI-ja u Zagrebu, ostvaren smještaj i adresa Kluba, Carrarina 7 Pula.

Dosadašnji su predsjednici bili Nevena Gržinić, povratnica iz Italije, sada živi u Poreču, Sergio Frančula, povratnik iz SAD-a, sada živi u Puli, i Ninoslav Mogošović, povratnik iz Njemačke, sada živi u Puli. Nedavnim zatvaranjem podružnice Hrvatske matice iseljenika u Puli, Klub „Krasna zemljo“ odlučno je reagirao i zastražio od hrvatske Vlade da se podružnica ponovno otvoriti i uspostavi još bolja

Drugi predsjednik po redu Sergio Frančula s predstavnicima iz Istarske županije i Etnografskog muzeja

suradnja radi sprječavanja velikog broja iseljavanja mladih ljudi iz Istre i pojača rad na povratku u Istru. Upravni odbor Kluba „Krasna zemljo“ uskoro će predstaviti svoj prijedlog za povratak hrvatskih iseljenika u nadopunjenoj već objavljenom prijedlogu, prilagođenom današnjoj situaciji, „Most povratka“. Ovaj je projekt nametnula svjetska gospodarska kriza koja će potrajati, a pravi je izazov Hrvatskoj da se da prilika za povratak Hrvata iz dijaspora. Ne smijemo zaboraviti velik, neprocjenjiv doprinos naših iseljenika u Domovinskom ratu, a danas bi dobra organizacija povratka u Domovinu ponovno mogla biti doprinos u rješavanju ekonomskih i demografskih križa i zahvala mnogima koji se žele vratiti. Mogorović, predsjednik Kluba povratnika, naglasio je da je za projekt „Most povratka“ nužan snažan lobi u Hrvatskoj koji će izvršiti pritisak na politiku i potaknuti je da konačno otvori i pokrene procese u tom smjeru. Treba naglasiti da je demokratska i slobodna Hrvatska danas poželjna destinacija za život mnogih stranaca, pa bi bilo logično da je takvom doživljavaju i brojni iseljeni Hrvati, koji nisu samo očarani njezinom ljepotom, raznolikošću i bogatstvom, već su i emotivno vezani uz nju – Lijepu Našu!

Što učiniti za pokretanje takvog jednog procesa koji postaje imperativom vremena ako se s jedne strane želi demografski obnoviti Hrvatsku, a s druge je strane i gospodarski osnažiti?

Može li se uopće danas pokrenuti takav politički proces u našoj zemlji, koji bi zasigurno Hrvatsku ojačao i otvorio mogućnost brzeg razvoja u smjeru stvaranja „mediteranske Švicarske“, zemlje visokog standarda i blagostanja? „Mi, dojučerašnji dio iseljene Hrvatske, a koji smo se trajno vratili u Domovinu, organizirani u Klubu hrvatskih povratnika „Krasna zemljo“, mislimo da može, i to puno lakše nego što se to na prvi pogled čini. Za otvaranje takvog jednog procesa nužna je u prvom redu politička volja! Dosad, u ovih preko 20 godina, ona je imala više deklarativen karakter dok se u praksi pokazala vrlo ne-učinkovitom, dapače, nepoželjnom. Mnogi od onih koji su planirali nastaviti život u Domovini nisu u toj nakani uspjeli, i to prvenstveno iz razloga što su se dominantne političko-gospodarske STRUKTURE u zemlji pobjojale za svoje, više desetljeća stare, pozicije monopolia u svim segmentima gospodarskog, društvenog i političkog života! Mnogi su zbog toga bili primorani

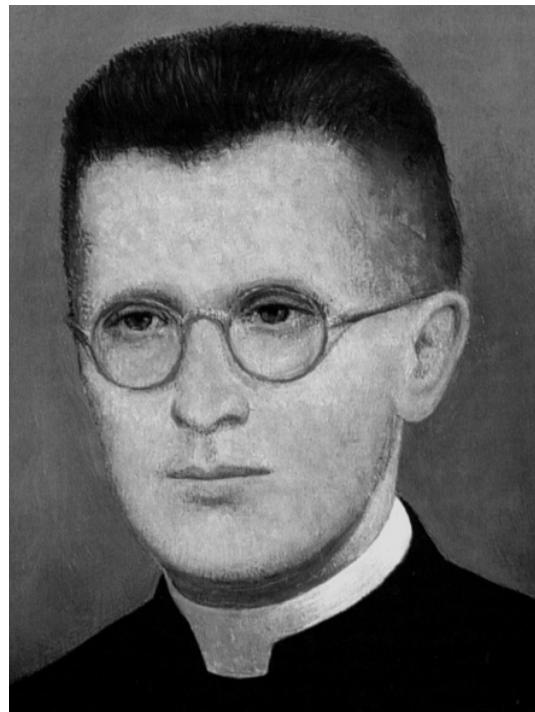
još jedanput iseliti, i to potpuno razočarani, a u jednom dijelu i prevareni i opljačkani“, ističe Mogorović. Naš klub želi biti dio te, za hrvatsku budućnost, sudbonosne priče. U tom smislu otvaramo širom svoja vrata svima u dijaspori koji razmišljaju o povratku u Hrvatsku, a koji to iz bilo kojih razloga do danas još nisu učinili. Svi koji planiraju povratak u Domovinu mogu postati članovi naše udruge čime dobivaju svu logističku i moralnu potporu za ostvarivanje svoje nakane. Našim pak političarima nakraju savjetujemo da se, umjesto „plakanja“ nad demografskom slikom Hrvatske i „plakanja“ nad „zločestom“ EU koja nam ne pomaže u rješavanju stvarnih problema hrvatskog gospodarstva, okrenu onima koji uvijek nose u sebi želju za boljštvom Hrvatske. A ono što zasigurno pripada najvećim prioritetima u tom kontekstu jest aktivna i dobro osmišljena politika koja bi omogućila što brojniji, brži i učinkovitiji povratak onog dijela iseljeništva koji to želi, a na dobrobit cijelog hrvatskog naroda! – ističe u svom prijedlogu Mogorović. Cijeli prijedlog „Most povratka“ objavit ćemo u sljedećem broju. (Ana Bedrina)

Bl. Francesco Bonifacio (I. dio)

Djetinjstvo i mladost bl. Francesca

Obitelj i djetinjstvo

Francesco Bonifacio¹ rođen je Pirano, tadašnja Tršćansko-koparska biskupija, danas Koparska biskupija, 7. rujna 1912. Bio je drugo od sedmoro djece u Giovannija Bonifacia² i Luigie Busdon³; druga su djeca bila: Teresa, Giulia, Mario, Libera, Giovanni, Romana. Kršten je 15. rujna iste godine u župnoj crkvi sv. Jurja, kad uz ime Francesco dobiva i Givanni, po ocu. Sakrament sv. potvrde podijelio mu je mons. Angelo Bartolomasi, biskup tršćansko-koparski, 1. listopada 1922. Klice vjerskog života mladi Francesco nalazi u obitelji u kojoj je dan započinjao i završavao molitvom te svakidašnjim obiteljskim pohađanjem sv. mise u crkvi i samostanu sv. Franje – franjevaca konventualaca. Duhovnu je notu obitelji osobito davala majka, koja je svakodnevno pohađala sv. misu u šest sati (kasnije ne bi mogla zbog brojne djece). U pobožnoj i skladnoj obitelji, gdje se redovito molilo, vlada opušteno i vedro ozračje. Francesco je jednostavno dijete, skroman, poslušan, strpljiv, pobožan i obziran. Te će značajke zadržati tijekom cijelog svoga kratkoga života. U crkvi sv. Franje prima sakrament prve sv. pričesti, ali i služi kod oltara kao ministrant. Obitelj živi skromnim i skladnim životom: otac je bio ložač na malim parobrodima koji su Trst povezivali s raznim mjestima na istarskoj obali; majka je bila domaćica, trebala je skrbiti za sedmero djece (Francesco je bio drugi po redu), brinuti se za njihov odgoj i štedljivo raspolažati oskudnim prihodima. Francesco posjećuje i župni oratorij, nazvan „salezijanski“ po načinu odgoja. Pristupa Katoličkoj akciji⁴, u početku kao pripravnik, a kasnije kao junior. Pohada tjedne sastanke u središtu Sv. Juraj koji je bio prava duhovna i intelektualna „kovačnica“ za mnoge mladiće. Duhovna formacija svakog mladića, čovjeka, proizlazi iz sv. ispovijedi koju je Francesco tjedno obavljao i svakodnevne sv. pričesti. Ova će dva sakramenta do kraja života obilježiti duhovni lik ovog mladića, a kasnije svećenika.

Kopar: prvi korak prema svećeništvu

Okruženje, u prvom redu obiteljsko, zatim župno s vršnim svećenicima, malo pomalo već od ranog djetinjstva potiče i otkriva prve znakove svećeničkog zvanja. Župnik mons. Giorgio Maraspin, kao pravi pastir, primjećuje te znakove opaža i potiče. U dvanaestoj godini, 1924. godine, odlazi u malo sjemenište u Kopru (tada je to bilo međubiskupijsko malo sjemenište u kojem je sjemeništu boravio i bl. Miroslav Bulešić, kao i drugi pripravnici za svećeništvo iz Istre) i započinje s učenjem. Pobožnom i jednostavnom mladiću nije se bilo teško priviknuti na stroga pravila i marljivo se, ali ne bez poteškoća, prihvata školskih dužnosti. Njegov mladenački lik krase vrline: blagost, poslušnost, uslužnost te spremnost pomoći kolegama u potrebi. Te njegove vrline zapažaju i profesori, tako da je jedan od njih nakon ispita, koji su za Francesca bili teški, izjavio: „Pa ovaj je doista svet.“ Kolege će ga u dobrohotnu šaljivu tonu nazivati „svećić“. Francesco ima i svoj križ koji strpljivo nosi, a riječ je o bronhjalnoj astmi koja će ga pratiti cijelog života. Svetacki likovi nisu pošteđeni ni kušnje ni patnje. Na Badnjak 1931. kad je Francesco bio u trećem razredu liceja, umire mu otac. Francesco je tu tužnu vijest vjernički prihvatio. Tom prigodom piše: „Danas se moj otac preselio u bolji život. Neka mu Bog daruje vječni pokoj koji je zasluzio podnesenim patnjama i po velikim žrtvama što ih je učinio za mene.“ Obitelj taj trenutak proživljjava dosta teško i zabrinuto, upali su i u teške ekonomski poteškoće, ali majka spremno kaže: „Checco (tako su ga zvali u obitelji) je od Boga pozvan i treba postati svećenik.“ Pokazala je nepokolebljivu vjeru u Božju providnost. Na tu majčinu odluku Francesco piše: „Ono što Bog dopušta, treba prihvatiti bez istraživanja razloga jer što Bog dopušta, uvijek je za nas dobro.“

Za vrijeme ljetnih praznika Francesco svakog dana okuplja piranske sjemeništarce tako da u ljetnim praznicima ne mijenjaju ritam duhovnog života. Grupica od osam, devet prijatelja svaki dan pristupa svetoj misi, obavljaju zajedničko razmatranje, pohod Sv. Otajstvu, mole Krunicu, obavljaju tjedno sv. ispovijed i mjesecnu duhovnu obnovu. (*nastavlja se*) (Ilija Jakovljević i Mario Ravalico)

1 Isto ime imaju Francesco Giovanni i njegov otac te ćemo u dalnjem tekstu don Francesca Giovannija oslovjavati: don Francesco ili Francesco, a njegova oca samo Giovani Bonifacio.

2 Otac Francesco Giovanni Bonifacio u dalnjem tekstu Giovanni Bonifacio umro je 26. prosinca 1931.

3 Majka Luigia Busdon rođena je u Piranu 24. prosinca 1889., a umrla je u Trstu 17. veljače 1963. Njena je obitelj podrijetlom iz Lanišća gdje je mučeničku smrt podnio bl. Miroslav Bulešić 24. kolovoza 1947.

4 Katolička akcija nastaje u 19. stoljeću kao odgovor na novi društveni poredak koji, ponekad i nasilno, razdvaja Crkvu i društvo. Kao vjerska organizacija, priznata od Svetе Stolice, ona se ravna: po nauku Crkve, po smjernicama Svetе Stolice i odredbama nadležne crkvene vlasti.

Zastara i lažni iskazi oslobodili velečasnog iz Vižinade

PULA Velečasni Alojzije Baf, 83-godišnji župnik iz Vižinade, pravomoćno je oslobođen optužbi za tri kaznena djela bludnih radnji počinjenih na štetu djece ili maloljetnih osoba, za što je 2014. godine pulsko Općinsko državno odvjetništvo za mlađe podiglo optužnicu protiv njega. Nakon što je na Općinskom sudu u Puli donesena oslobađajuća presuda, odnosno dio je optužbi odbijen, a za dio je Baf oslobođen krivnje, pravomoćna presuda donesena je prošloga mjeseca na Županijskom sudu u Velikoj Gorici, na pulskom sudu uruđžbirana je prije nekoliko dana. Na presudu pulskog suda žalilo se Odvjetništvo, koje je, što se tiče oslobađajućeg dijela presude, prigovaralo na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, a koje se tiče odbijajućeg dijela na povredu Kaznenog zakona. Tužiteljstvo je zahtjevalo da se oslobađajuća presuda ukine i predmet vratí na ponovno suđenje. Drugostupanjski je sud žalbu odbio kao neosnovanu.

Novac za iskaz

Epilog je to slučaja koji je prije više od dvije godine uzburkao duhove u Vižinadi gdje je službovao velečasni Baf, koji će, kako doznajemo, ove godine obilježiti 60. obljetnicu svećeničke službe.

Kako stoji u obrazloženju pravomoćne presude, u slučaju jedne od navodno oštećenih maloljetnica došlo je do zastare, što je Tužiteljstvo smatralo spornim, dok u slučaju drugih dviju djevojaka nije nepotpuno i pogrešno utvrđeno činjenično stanje, kako je u žalbi navelo Odvjetništvo. Tužiteljstvo je smatralo da je sud nekritički cijenio iskaze jedne djevojke te iskaz oca druge djevojke, koji su na raspravi potpuno promijenili iskaze. Naime, jedna je od maloljetnica prilikom ispitivanja kod sudca istrage ispričala da ju je velečasni Baf u srpnju 2012. zagrio nakon ispovijedi i stisnuo za grudi, što je odmah rekla majci, a majka je pak izjavila da joj je kći rekla da se to dogodilo dva puta. Na raspravi je pak govorila drugačije. Naime, ona i njena majka izjavile su da su očekivale novac od osiguranja i da su zato lažno svjedočile. Tačnije, Tužiteljstvo se žalilo s obzirom da je

odbijen zahtjev da se dopunski ispita jedna od mještanki čija se kći družila s navodno oštećenima, a u svezi s navodima da je nudila novac za davanje iskaza koji bi teretio optuženog. Radi se o Mirjani Bernobić Kukolec koja je u razgovoru za naš list u lipnju 2014. potvrdila da je ona inicirala da se slučaj neprimjerena ponašanja župnika ispita i u konačnici procesuirala.

Drugi razlozi

– Prije dvanaest ili trinaest godina prijavila sam u porečkoj policiji nečasne radnje župnika Bafa. Ali ne samo da se ništa nije poduzelo, već su mu oni otkrili da sam ga ja prijavila. Krajem 2012. godine Biskupiji je poslano pismo u kojem se upozorilo crkvene vlasti da nešto poduzmu, da istra-

že priče o velečasnom i da ga, ukoliko se one pokažu istinitima, u najmanju ruku umirove radi sigurnosti djece. Međutim, Crkva sve do pokretanja istrage nije ništa poduzimala. Smatram da sam postupila ispravno kada sam inicirala da se istraži ono što se godinama govori u Vižinadi za velečasnog Bafa. Jer, naša djeca i njihovi interesi, njihova zaštita i sigurnost važniji su mi od bilo čega drugog, izjavila je tada Mirjana Bernobić Kukolec. Njena je kći na suđenju kazala da joj je nejasno zbog čega je njena majka nakon toliko godina pokrenula postupak protiv župnika, naglasivši da njena majka nije bila u dobrim odnosima s velečasnim zbog drugih razloga. (NOVI LIST)

Hrvatski istarski preporoditelji

FRANE MANDIĆ

Poput brata Matka, i Frane je bio aktivan sudionik hrvatskoga preporodnog pokreta tršćanskoga i istarsko-kvarnerskog otočnog prostora. Još kao student sudjelovao je 1874. g. u osnivanju «Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri». Na svojemu je primjeru veoma dobro osjetio kolika je potreba postojanja takvoga potpornog udruženja koje će financijski pripomoći stvaranju prijeko potrebnoga školovanog kadra Hrvata u ovome najzapadnijemu hrvatskom prostoru.

Roden je 1850. u Mihotićima, kao i njegov poznatiji stariji brat Matko. Nakon završetka pučke škole u Kastvu, započeo je gimnazijsko obrazovanje u Trstu, nastavio ga u Senju te završio u tadašnjoj Rijeci. U Programu Kraljevske više gimnazije na Reci koncem školske godine 1871.-72. dano je Izvješće o ispitu zrelosti, koji su školske godine 1870. – 1871. s odlikom položili Frane Mandić i Matko Laginija. Tijekom obrazovanja F. Mandić opredijelio se za studij medicine, koji je započeo u Beču i dovršio u Pragu. Potom se doselio u Trst gdje je započeo radni vijek, i to kao samostalni liječnik. Veoma brzo postao je vrlo cijenjen; njegov ozbiljan pristup liječenju i pacijentima u tadašnjim konzervativnim društvenim krugovima Trsta bio je prepoznat, stoga dobiva posao nadzornika zdravstvene službe u Trstu za Austrijske državne željeznicе.

Obiteljski hrvatski duh

U brak je stupio s Marietom De Pickel, inače talijanskom sopranisticom, koja je vrlo brzo svladala hrvatski jezik te je zajedno sa suprugom odgajala djecu u hrvatskome preporodnom duhu. Bili su to Ante rođen 1880., Marija 1882., Josip 1883., Milena i Danica. Obitelj je 80-ih godina bila vrlo imućna. Godine 1883. k njima se doseljava brat Matko, koji je osnažio obiteljski hrvatski duh. Brojna obitelj odlazila je na izlete i na njima počesto znala i zapjevati. O tome nam svjedoče riječi Ivana Matetića Ronjgova: «Moglo se dogoditi i da se na kakvu narodnom skupu u okolini Trsta, daleko od rodne Kastavštine, Matko Mandić posebno razgali i s bratom Franom i kojim drugim Kastavcem prisjeti rodnoga kraja i zapjeva ponku staru pjesmu iz svoga zavičaja.»

«Bratovština hrvatskih ljudi u Istri»

Poput brata Matka, i Frane je bio aktivni sudionik hrvatskoga preporodnog pokreta tršćanskoga i istarsko-kvarnerskog otočnog prostora. Još kao student sudjelovao je 1874. g. u osnivanju «Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri». Na svojemu je primjeru veoma dobro osjetio kolika je potreba postojanja takvoga potpornog udruženja koje će financijski pripomoći stvaranju prijeko potrebnoga školovanog kadra Hrvata u ovome najzapadnijemu hrvatskom prostoru. U Trstu je započeo blisko surađivati s na isti način ugroženim slovenskim stanovništvom. S obzirom da je imao visoke prihode, mogao je u znatnijoj mjeri pomagati preporod-

ne akcije Slovenaca i Hrvata. Kada se ukazala potreba, aktivno se uključio i u političke borbe. Tako je 1885. g. hrvatska stranka na izborima za Carevinsko vijeće u gradovima kandidirala dr. Franu Mandića; protukandidat mu je bio talijanaš dr. Vidulich. Kako su u gotovo svim gradovima gotovo apsolutnu vlast imale talijansko-talijanske strukture, izborna je bitka za F. Mandića unaprijed bila izgubljena. U tome trenutku, naime, nije ni postajala nada da će biti drugačije – važno je bilo u ringu političke borbe istaknuti hrvatskoga kandidata, i k tome još poznatoga intelektualca i liječnika. Dr. Frane Mandić bio je aktivan i u društvenome životu, pa je tako bio predsjednik čitaonice u Trstu. Također, objavljivao je priloge zdravstvene tematike u listu *Naša sloga*, koji je od 80-ih godina 19. st. pa sve do smrti 1915. uređivao ili sudjelovao u uređivanju njegov stariji brat Matko. Primjerice, u više je nastavaka 1884. g. objavljivao priloge pod zajedničkim naslovom *Povjest i razvitak zdravoslova (Higiena) kod starih naroda*. Frane Mandić preminuo je 2. siječnja 1924. g. u Trstu nakon duge i teške bolesti. Uz pratinju najbliže rodbine njegovi su ostaci 7. siječnja preneseni u Kastav. U Spinčićima mu je upriličen svečan doček od strane nadležne vlasti i mnogo brojnoga puka. Sahranjen je u tzv. Aleji velikana između svojega brata Matka i nekadašnjega kastavskoga načelnika Kazimira Jelušića.

Blagoslov obnovljenje crkve i krizma u Ritošinu Brigu

Dana 12. lipnja 2016. održano je svečano misno slavlje u obnovljenoj župnoj crkvi sv. Vitala u R. Brigu. Slavlje je predvodio porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. To je slavlje bilo dvostruko: dijeljenje sakramenta sv. potvrde koju je primilo pet krizmanika i blagoslov obnovljene crkve. Na misi su koncelebrirali vlč. Vladimir Brizić, biskupov tajnik, vlč. Ivica Bellomari iz Motovuna koji djeluje kao župnik u Italiji te vlč. Leonardo Krakan, župni upravitelj župa Vižinada i R. Brig.

Biskupa je na početku mise pozdravio vlč. Krakan, a zatim krizmanici. Biskup je nakon pozdrava blagoslovio i poškropio obnovljenu crkvu. Slijedilo je misno slavlje u kojem je podijeljena krizma. Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo važnost primanja sakramenta za kršćanski život. Na kraju mise slijedila je zahvala krizmanika te gosp. Adriana Ritoše uime roditelja krizmanika. Krizmu su primili Lucija Gasparini, Erik Gašparini, Mateo Ritoša, Manuel Pahović i Mauro Ritoša. Uime župe vlč. Krakan zahvalio je Biskupu što je prvi put posjetio župu te podijelio krizmu i blagoslovio crkvu. Slijedila je zahvala i davanje župnog priznanja svima koji su pridonijeli obnovi crkve. Prvo za finansijsku pomoć: Porečkoj i Pulskoj biskupiji, Općini Vižinada – Visinada, vlč. Ivici Bellomariju. Zatim g. Liberatu Smoljanu za kupnju novih orgulja za crkvu. Župno je priznanje uručeno i trojici vijećnika koji su se svojom zauzetostu i zalaganjem, zajedno sa žup. upr., primili planiranja i realizacije obnove crkve, a to su: Adriano Ritoša, Davor Ritoša i Rino Ivančić.

Oni su preuzeли najveći teret ovog posla. Važno je napomenuti da je sama obnova trajala od kolovoza prošle godine i da su se svete mise tijekom osam mjeseci slavile u staroj crkvi sv. Vitala na mjesnom groblju. Vlč. Krakan zahvalio je i župljanima koji su svojim prilozima pomogli obnovi, vlč. Alojziju Bafu, prethodnom župniku župe Brig, koji je ostavio značajna novčana sredstva, i izvođačima radova. Obnova župne crkve sastojala se u obnovi krova. Stavljene su nove kanalice te je potpuno izmijenjena drvena konstrukcija iznad prezbiterija. Napravljena je nova staza oko crkve. Ove je radove izvodilo poduzeće „Obrt Konte“ iz Karoje na čelu s Bernardom Kontićem. Mijenjanje vanjske fasade i njezino bojanje izvelo je poduzeće „Bratanović fasade“ iz Umaga, na čelu s Nerminom Bratanovićem. Bojanje crkve iznutra izveo je „Fakin Kolor“ iz Pazina, na čelu s Brankom Ujićem. Uređenje je ispred crkve obavilo „Građevinarstvo Ritoša“ iz Ritošina Briga, na čelu s Damicom Ritošom. Sve je radove nadzirao ing. Zlatko Marić iz Višnjana. Na kraju je vlč. Krakan zahvalio i gospodri Tini Pajdaš koja je orguljama pratila crkveno pjevanje. Poslije mise župljeni su, kako je to običaj, pripremili prigodan domjenak ispred crkve. (don Leonardo Krakan)

Katolička Crkva u Istri u vrijeme fašističkog i komunističkog totalitarizma (1920. – 1990.) – Progoni i stradanja

IX. Tzv. sudski proces nakon „Krvave krizme“ u Lanišću

Sudski proces i presuda Stjepanu Ceku i Jakobu Ukmaru

Pred Okružnim sudom u Pazinu od 29. rujna do 2. listopada 1947. vodio se sudski proces protiv dvojice svećenika: laniškoga župnika Stjepana Ceka i biskupova izaslanika Jakoba Ukmara te jedanaest civila (7 iz Lanišća, 2 iz Brgudca, 1 iz Rašpora i 1 iz Rače Vasi). Nisu sačuvani zapisnici istražnoga postupka, stoga je nemoguće utvrditi tijek i glavne trenutke toga postupka. Novine donose samo kratku obavijest da su i Cek i Ukmar glavnim krivcem označili biskupa Santina. Cek je priznao najveći dio optužbe, izrazivši kajanje za počinjeno nedjelo. Priznavanjem optužbe želio je na sebe preuzeti odgovornost za dogadaje u svezi s krizmom u Lanišću i tako olakšati položaj svojih optuženih župljana. Temeljnim izvorima obavijesti o krivnjima optuženih jesu „Optužnica“, podignuta 22. rujna 1947., i „Presuda“, koja je izrečena 2. listopada 1947. Prvooptuženoga Stjepana Ceka teretilo se za četiri krivična djela protiv države i naroda: 1. suradnja s okupatorom tijekom rata, koja se manifestirala u više oblika: odlazio je u Trst i poticao prisilno mobilizirane domobrane na borbu protiv partizana te odvraćao narod pojedinih sela svoje župe od odlaska u partizane i pružanje otpora Nijemcima, govoreći kako su ovi prejaki, pa je svaki otpor bio uzaludan; o Nijemcima je djeci govorio sa simpatijama, a njihove je zločine opravdavao kao Božju kaznu; 2. godine 1945. i 1947. na razne je načine potkopavao društveni i politički sustav. Primjerice, Franjici Krajcar prijetio je isključenjem iz Crkve zbog sudjelovanja u radu omladinske organizacije, Luciji Sinčić iz Prapoća odbio je krizmati dijete jer je bilo u pionirskoj koloniji. Nadalje, omalovalažavao je rad na omladinskoj pruzi Šamac – Sarajevo, smatrajući ga opasnim za moral. Pojedince je odvraćao od rada

u narodnim organizacijama, smatrao je štetnim školske udžbenike te je izrugivao otkup vune; 3. radio je protiv vojne i obrambene državne moći, kao i protiv njezine nezavisnosti i teritorijalne cjelovitosti, što je osobito došlo do izražaja tijekom krizme u kolovozu 1947., kada je Cek u više navrata isticao da krizmanim kumovima ne mogu biti članovi protuvjerskih društava, što se jasno odnosilo na pripadnike JA i narodnih organizacija te nositelje vlasti; 4. uoči krizme u Lanišću na temelju skupine laniških vjernika osnovao je udruženje, koje je trebalo vjernicima iz okolnih sela preprijeći ulazak u crkvu i tako izazvati incident, ciji je cilj bio vrlo jasan – svjetskoj javnosti trebalo je prikazati Jugoslaviju kao zemlju u kojoj je vladao nered i u kojoj se nisu poštivale vjerske slobode. Po svim točkama optužbe Cek je proglašen krivim. Izrečena mu je jedinstvena šestogodišnja zatvorska kazna te gubitak građanskih prava u trajanju od dvije godine nakon izdržavanja kazne. Drugooptuženi Jakob Ukmar proglašen je krivim ne samo zato što nije ništa poduzeo protiv sprecavanja provokacija – iako je bio dobro upoznat s njihovim organiziranjem – nego je i inicijator tih provokacija Stjepana Ceka podupirao u njegovim nakanama. Izrečena mu je kazna od mjesec dana zatvora. Vrijeme koje je Ukmar proveo na liječenju (26. kolovoza – 2. listopada) tretiralo se kao vrijeme provedeno u istražnome zatvoru, a kako se vrijeme provedeno u istražnom zatvoru ubrajalo u izdržavanje kazne, Ukmar je odmah po donošenju presude pušten na slobodu.

Sudbina izmišljenih provokatora i stvarnih krivaca

Sedmorica stanovnika Lanišća (Ivan Grbac „Zvanuc“, Josip Žmak, Josip Grbac, Antun Grbac, Petar Žmak, Josip Krizmanić i Ivan

Grbac „Ivić“) optuženi su za sudjelovanje na sastanku, koji se održao u kući Josipa Žmaka navečer uoči krizme, na kojem je, u nazočnost župnika Ceka, odlučeno da se na dan krizme izazove nered. Pao je dogovor da organizirana straža iz Lanišća vjernicima i krizmanicima iz naselja Brgudca, Rašpora, Prapoća, Podgaća i Rače Vasi, koja su bila dijelom župe u Lanišću, onemogući ulazak u tamošnju crkvu za vrijeme krizme. Sva su sedmorica osuđena na kaznu od šest do deset mjeseci zatvora, s time da im se vrijeme provedeno u istražnom zatvoru uračunalo u izdržavanje kazne. Stvarni krivci zločina: Slavko Sanković, Elvis Medica, Josip Božić i Srećko Brajković – za koje je utvrđeno, a koji su to i sami priznali, da su bili sudionicima mase koja je provalila u župni stan i izazvala opći nered, u kojem se dogodio opisan zločin – proglašeni su krivima, ali ne zbog zločina, nego zbog nasjedanja na provokaciju župnika Ceka i provale u župni stan. Osuđeni su na zatvorsku kaznu od tri do pet mjeseci, a Slavko Sanković oslobođen je optužbe da je u općemu metežu zadao smrtnе udarce svećeniku Bulešiću. Iskaz iz istražnoga postupka – u kojem je svjedočila da je vidjela Sankovića kako okrvavljenih ruku i s nožem u ruci izlazi iz župnoga stana – svjedokinja Ruža Buždon preinačila je pred sudom, izjavivši da nije sigurna je li Sanković u rukama imao nož ili što drugo ili joj se sve to samo pričinilo. Ružin iskaz iz istražnoga postupka demantirale su tri svjedokinje, koje su tvrdile da su Sankovića vidjele u isto vrijeme kada i ona te da tada, iako je imao okrvavljenje ruke, u njima nije držao nož. Samo Sankovićevu priznanje da je posjekotine zadobio od razbijenoga stakla tijekom gužve u župnom stanu, što je sud uvažio kao istinu, bilo bi komično da se takvim priznanjem nije pokušao opravdati zločin. Farsičnost presude pokazuje i

njezin formalan izgled. Od ukupno deset stranica čak četiri otpadaju na obrazloženje, dok ostalih šest obuhvaća uvod i izricanje presude. Očito je sama presuda bila dosta neuvjerljiva, pa je snagu njezine opravdanosti trebalo pojačati dugačkim obrazloženjem. I presuda i obrazloženje vrvjeli su političkim ocjenama, koje su žrtvu trebale proglašiti krivcem, a krivca žrtvom. Protivnici krizme, koji su po partijskom zadatku trebali omesti njezino održavanje, u presudi predstavljaju gorljive vjernike, čiji su vjerski i patriotski osjećaji – sprečavanjem njihova ulaska u crkvu – toliko povrijeđeni da se i najteži zločin mogao opravdati povredom tih osjećaja. Župnik i vjernici, koji su nastojali osigurati nesmetano odvijanje krizme, optuženi su – prema današnjemu rječniku – „(...) za udruživanje u zločinačku organizaciju (...)“, čiji je cilj bio rušenje društvenoga poretka i ugrožavanje državne sigurnosti.

Opravdavanje zločina

Mrtvomu Bulešiću nije se moglo suditi, no nad njim se i bez presude izvršila najteža kazna. Radi opravdavanja zločina ipak ga je trebalo predstaviti kao čovjeka koji, poput Ceka, „pun mržnje“ radi protiv države i narodnih interesa. Dokaz da je Bulešić bio narodnim neprijateljem pronađen je u izmišljenim podatcima, prema kojima je prikazan kao „(...) tajnik i povjerljiva osoba odbjeglog fašističkog porečkog biskupa Radossija i miljenik drugog poznatog fašiste tršćanskog biskupa Santina.“ Oba su navoda neistinita: Bulešić nikada nije bio tajnikom biskupa Radossija, a Santin ga kao tršćanski biskup najvjerojatnije nije ni poznavao. Na vijest o događajima u Lanišću reagirala je i Komisija za vjerske poslove pri Vladi NRH svojim izvješćem, u kojemu se Bulešića prikazuje kao onoga koji se nije libio suprotstaviti i samomu biskupu Radossiju kada je u pitanju bila obrana hrvatskih nacionalnih interesa. Predsjednik Komisije Svetozar Ritig izvješću je vlastoručno dodao svoje uvjerenje da je Bulešić bio „(...) uzoran istarski svećenik i slavenski rodoljub i da nikako se u ovoj nesreći nije ogriješio o svoje slavensko rodoljublje. Vjerujem da će moje osjećaje potvrditi i izvidi.“ Prema priznanju Ivana Motike, predsjednika Okružnoga suda za Istru, koji je potpisao presudu Ceku i ostalim optuženicima, suđenje se odvijalo prema unaprijed utvrđenom planu. Istražni postupak u buzetskom zatvoru vodili su članovi OZNA-e, a presuda je sastavljena na višim forumima u Zagrebu. Okružnomu sudu u Pazinu, prema Motikinim navodima, ostala je samo formalnost izricanja presude. U trenutcima iskrenosti i samoopravdanja Motika nije študio zastupnika optužbe Andriju Grpcu, ni članove Sudskoga vijeća. Grpcu su za obavljanje posla javnoga tužitelja bila dovoljna dva mjeseca tečaja, a od pet članova (porotnika) Sudskoga vijeća trojica su bila pravnicima, a dvojica partijcima po dužnosti i zanimanju. Nikomu nije padalo na pamet da se suprotstavi presudi, koja je donesena u Zagrebu. Motika zaključuje kako to ionako ne bi promijenilo stvar, „(...) a ja bih mogao i glavu izgubiti.“

SRCE ISUSOVO

(iz **Katekizma Katoličke Crkve**)

478 Isus nas je poznavao i ljubio, sve i svakog pojedinog, za vrijeme svog života, u svojoj smrtnoj borbi i u svojoj muci, i za svakoga se od nas žrtvovao: „Sin Božji me je ljubio i predao samoga sebe za mene“ (Gal 2,20). Sve nas je ljubio ljudskim srcem. Zato sveto Srce Isusovo, radi naših grijeha i poradi našeg spasenja, „uzima se kao glavni pokazatelj i znamen (...) one ljubavi kojom božanski Otkupitelj stalno ljubi vječnog Oca i sve ljudе“.

766 Ali Crkva je u prvom redu rođena iz Kristova potpunog predanja za naše spasenje, anticipiranog u ustanovi Euharistije a dovršenog na križu. „Početak i rast Crkve označeni su krvljom i vodom što su provrli iz otvorena boka raspetog Isusa“. „Iz boka Krista, usnulog na križu, proisteklo je čudesno otajstvo čitave Crkve“. Kao što je Eva bila oblikovana od rebra usnulog Adama, tako je i Crkva rođena iz probodena srca Krista umrlog na križu.

932 U Crkvi koja je kao sakrament, to jest znak i oruđe Božjeg života, posvećeni se život očituje

kao osobit znak otajstva otkupljenja. Ići za Kristom „iz bližeg“ i naslijedovati ga, „jasnije“ očitovati njegovo poniženje, znači biti „dublje“ nazočan, u srcu Kristovu, među svojim suvremencima. Oni naime koji hode tim „tješnjim“ putem potiču braću svojim primjerom i daju jasno svjedočanstvo „da se svijet ne može preobraziti i Bogu prikazati bez duha blaženstva“.

1439 *Razvitak obraćenja i pokore Isus* je divno opisao u prispopodobi o „rasipnom sinu“, u kojoj je središnji lik „milosrdnog oca“ (Lk 15,11-24): privlačnost varljive slobode i napuštanje očinske kuće: krajnja bijeda u kojoj se sin našao nakon što je uludo potrošio imutak; duboko poniženje što mora čuvati svinje, i još gore, što želi nasititi se rogačima što su ih jele svinje; razmišljanje o izgubljenim dobrima; kajanje i odluka da se prizna krivim pred ocem; put povratka; velikodušan doček očev; očeva radost – to su, eto, neke naznake puta obraćenja. Lijepa haljina, prsten i svečana gozba jesu simboli novog života, čistog, časnog i punog radosti. To je život čovjeka koji se vraća Bogu i u krilo svoje obitelji – Crkve. Jedino Kristovo srce, jer poznaje dubine Očeve ljubavi, moglo nam je, na tako jednostavan način otkriti preobilje njegova milosrđa.

1658 Treba spomenuti one osobe koje su zbog određenih uvjeta u kojima moraju živjeti – što često ne ovisi o njihovoj volji – osobito blize Isusovu srcu te zasluzuju ljubav i brižnu skrb Crkve, a naročito njezinih pastira: velik broj osoba koje nisu u braku. Mnogi od njih ostaju bez ljudske obitelji često zbog siromaštva. Ima onih koji u takvom stanju žive u duhu Blaženstava, uzorno služeći Bogu i bližnjemu. Svima moraju biti otvorena vrata domova, obitelji, „domaćih Crkava“, i velike obitelji koja jod sudnice do Golgoti Crkva. „Nitko na ovome svijetu nije lišen obitelji: Crkva je svima dom i obitelj, osobito onima koji su „umorni i opterećeni“ (Mt 11,28).

2669 Molitva Crkve štuje i časti *Srce Isusovo*, kao što zaziva njegovo presveto ime. Ona se klanja utjelovljenoj Riječi i njezinu Srcu, koje se iz ljubavi prema ljudima dalo probosti našim grijesima. Kršćanska molitva voli slijediti *Križni put* prateći Spasitelja na postajama od sudnice do Golgoti i groba, na putu kojim je prošao Isus kada je svojim svetim Križem otkupio svijet. (Pripremio: BiB)

Udruga slijepih Istarske županije – 65. obljetnica postojanja

Udruga slijepih Istarske županije ove godine obilježava 65. obljetnicu postojanja, a svečana sjednica Skupštine održana je 18. lipnja 2016. godine u Cukrićima, u Edukacijsko-rehabilitacijskom centru slijepih Istre – Regionalnom centru inkluzivnog turizma – Luč Eduka – Cukrići kada je Udruga predstavila svoj 65-godišnji rad čitanjem referata te je pojedincima iskazana zahvala dodjelom pisanih ili posebnih priznanja. U sklopu obilježavanja obljetnice Udruge i svečane sjednice Skupštine također je i svečano otvoren sportsko-rekreativni objekt

„Kuća svjetla“ koji nije namijenjen samo slijepim osobama nego svim kategorijama osoba s invaliditetom. „Kuću svjetla“ otvorili su župan Istarske županije gospodin Valter Flego i počasni član Udruge Libero Soldatić. Župnik župe Juršići, velečasni Darko Zgrablić, blagoslovio je „Kuću svjetla“ nakon svečanog otvaranja. Na svečanosti su također bili porečko-pulski biskup mons. Dražen Kutleša te župnik župe Stari Pazin i ravnatelj porečko-pulskog Caritasa vlč. Željko Zec. (Predsjednik Udruge Zlatko Kuftić)

Završila 10. sezona KMNL „Bl. Miroslav Bulešić“

Završila je još jedna, 10. po redu, sezona Katoličke malonogometne lige „Bl. Miroslav Bulešić.“ Pobjednik je Ekipa Sv. Josipa i Sv. Lovre koja je time osigurala nastup na državnoj završnici koja se održava u Dubrovniku.

Za pobjedničku ekipu igrali:

Ivan Jendruša, Stipo Goisilović, Marinko Marković, Valter Cetina, Loren Ivanošić, Vedran Vitasović, Damir Mihovilović, Alen Peršić, Milivoj Simeunović, Andrej Radulović, Ervin Radulović, Goran Kvaranta, Zvonimir Milatović i voditelj ekipe Albert Cvitanović. Drugoplasisirana je ekipa MNK sSv. Antun, a trećeplasisirana je ujedno i ekipa dobitnica nagrade za Fair Play iz Župe sv. Ivana Krstitelja.

Najbolji su pojedinci ove sezone: najbolji strijelac dolazi iz pobjedničke ekipе Milivoj Simeunović, Najbolji je golman iz ekipе FRAMA Davor Kraljević, a najbolji je igrač Robert Pezić iz ekipе MNK Sv. Antun. Još jednom čestitke svim igračima i njihovim ekipama na dobro odraćenoj 10. sezoni KMNL „Bl. Miroslav Bulešić“. Na završnici održanoj u Dubrovniku od 26. do 29. svibnja, gdje su nas više nego ugodno prihvatali i smjestili, pobjednička ekipa Sv. Josipa i Sv. Lovre igrala je u skupini A koja se igrala u Župi Dubrovačkoj sa Zagrebačkom nadbiskupijom, Riječkom nadbiskupijom i Đakovačko-osječkom nadbiskupijom. Nakon dviju pobjeda i jednog poraza, kao drugoplasisirani, plasirali su se u četvrtfinale te tamo izgubili utakmicu od kasnijeg finalista iz Mostarsko-duvanjske biskupije. Pobjednik je završnice bila ekipa iz Dubrovačke biskupije. (Mate Jadreško)

Pazin: 45. hodočašće bolesnika

Na duhovski ponedjeljak 16. svibnja, na blagdan Blažene Djevice Marije Majke Crkve, u pazinskom franjevačkom samostanu Pohodenja Marijina održano je 45. hodočašće za bolesnike, nemoćnike i osobe postarije dobi.

Program je započeo u poslijepodnevnim satima prihvatom hodočasnika i mogućnošću za sakrament pomirenja. Uslijedila je molitva Krunice i Litanija Majci Božjoj te svečano koncelebrirano misno slavlje koje je predvodio biskup u miru mons. Ivan Milovan, uz koncelebraciju 7 svećenika i redovnika. Prije početka misnog slavlja okupljenima se obratio domaćin, gvardijan samostana p. Alfonz Orlić koji je započeo tradiciju tog hodočašća bolesnika u pazinskom samostanu davne 1971. godine. Biskup je u prigodnoj homiliji osobito istaknuo imena Majke Božje kao Majke Milosti i, u kontekstu Godine milosrđa kao Majke Milosrđa te naglasio, citiravši papu Franju, kako je sav njezin život bio obilježen nadasve Milosrdnom Ljubavlju. Nakon homilije svi oni koji su to željeli, mogli su primiti bolesničko pomazanje.

Na misnom su slavlju, uz brojne žitelje Pazina i šire okoline, sudjelovali i štićenici Doma za odrasle osobe Motovun iz Brkača, zajedno s osobljem doma. Nakon misnog slavlja na terasi i u dvorištu samostana, okupano proljetnim suncem, upriličeno je druženje uz okrepnu, a štićenici motovunskog doma održali su prigodan koncert sa širokom paletom instrumenata pri čemu su izveli bogat i žanrovske šarolik repertoar s mnogo evergreen uspješnica.

PROSLAVA SVETOG ANTUNA PAĐOVANSKOG U PAGUBICAMA

Iove je godine tradicionalno proslavljen blagdan sv. Antuna Padovanskog u Pagubicama, i to u subotu 11. lipnja 2016. godine. To malo pitoreskno mjesto, smješteno na padinama Grimalde, s prekrasnim pogledom na okolna naselja i vinograde, prije 21 godinu velikim zalaganjem pok. Zanete Baxa i sloganom samih mještana sagrađena je crkvica posvećenu sv. Antunu Padovanskom. Zanimljivo je da je teta Zaneta na glavi donijela kamen temeljac iz ostatka ruševina crkve koja se nalazila na brdu iznad Pagubica, koja je također bila posvećena sv. Antunu. Čuvala je taj kamen, skriven u podrumu, preko 20 godina dok nije došlo povoljno vrijeme za dobivanje dozvole i gradnju. Od tada se svake godine na svetčev blagdan okupljaju domaći i iseljeni Pagubčani i njihovi gosti. U nadahnutoj propovijedi župnik v.l. Marijan Pamić istaknuo je da smo i danas pozvani naslijedovati ovog svetca koji je živio u trinaestom stoljeću. On je želio postati misionarom u Africi, ali Bog je s njime imao drugačije planove. Postao je najveći crkveni propovjednik svih vremena, koji se žrtvovao za istinu i čistoću kršćanskog nauka. Naučavao je po Italiji i Francuskoj te prijateljevao sa sv. Franjom. Pripisuju mu se mnoga čudesa koja je radio još za života, a preminuo je na glasu svetosti 13. lipnja 1231. Pokopan je u Padovi, u velebnoj bazilici podignutoj njemu u čast koju su sagradili franjevci uz pomoć mnogih hodočasnika i grada Padove. Vrlo je sadržajno v.l. Pamić istaknuo da mi danas nismo pozvani da idemo propovijedati u daleku Afriku, ali smo pozvani da svojim životom, svojim ponašanjem, gestama i govorom svjedočimo svoju vjeru i nasljeđujemo ovog svetca, da šrimo oko sebe kulturu zajedništva, pomirenja i razumijevanja onih koji žive s nama i oko nas. I kao što je sv. Antun jednom prilikom rekao: „Riječ je živa kad govori život. Neka zato prestanu riječi, a neka progovore djela.“ (Mirjana F.)

Blagoslov nove kapelice Gospe Lurdske u Laginjima

ŽMINJ, LAGINJI U srijedu, na svetkovinu apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2016. u Župi sv. Mihovila arkanđela u Žminju, u Laginjima, župnik vlač. Jordan Rovis blagoslovio je novu kapelicu obitelji Flego. Uz domaćine blagoslovu su nazočili brojni župljani, osobito mještani sela Laginji. Župnik je prije same blagoslovne molitve pročitao broj kapelica po selima Žminjštine, istaknuo da je to sto deseta kapelica u toj župi i deveta posvećena Gospici Lurdskoj. Podsjetio je na povijest nastanka lurdskog svetišta u Francuskoj koje je najposjećenije marijansko svetište u Europi. Ondje se, u masabjelskoj špilji, 1858. djevojčici Bernardici Soubirous ukazala Gospa i pozvala svijet na obraćenje, molitvu i poko-

ru. Predstavila se kao *Bezgrešno Začeće*. U šipilji čudesno provreli izvor postao je cilj mnogih hodočasnika, posebno bolesnika. Kapelica u Laginjima s kipom Gospe Lurdske nalazi se u ogradnom dvorišnom zidu

obitelji Silvana i Blanke Flego i svojevrstan je zavjet domaćina. Nakon blagoslova, pročitanih stihova o kapelicama i marijanskim pjesma uslijedilo je druženje u dvorištu domaćina. (N. P.)

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498

POREČ, Eufragijeva 22, tel. 052/451 784

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Esvangelja
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin - tel: 052/ 88 77 11
www.radioistra.hr

